

ÉLETTÜNK

XXI. évf. 11. szám (21. Jérg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

1989 november

NEMESSZEGHY ERVIN SJ.:

1 Mindenszentek ünnepe

Yves Congar, a híres dominikánus teológus írta egyik könyvében, hogy Newman bíboros talán legmélyebb mondása volt: „Ha egy elkárhozott a mennyországba kerülne, nem venné észre, hogy ott van”. Newman bíboros mondását megfordíthatjuk: „Ha egy szent a pokolba kerülne, nem venné észre, hogy ott van”. Mindkét mondás arra akarja figyelmünket felhívni, hogy mind a poklot, mind a mennyországot elsősorban önmagunkban hordozzuk. Az utóbbi igazságot az Úr Jézus így fejezte ki: „... Isten országa benne van” (Lk 17,20). Amikor az egyház az egyes szentek ünnepein kívül külön ünnepet szentel „minden szentnek,” ugyanezt az igazságot hangsúlyozza. Sokan éltek közöttünk olyanok, akik Isten kegyelme folytán eljutottak az életszentségre, de életszentségük rejtett volt. Hitük mélysége felülmúlta az átlag keresztényét, Isten jelenlétében jártak, az erényeket hősi fokon gyakorolták, de minderről talán csak közvetlen környezetük, vagy egyedül a jó Isten tudott. A szentek közösségének varázsa által azonban ők is részt vesznek a szentek feladatának teljesítésében: közbenjárnak értünk Istennél és hősi hitük és szeretetük, Isten rendelése szerint kamatozódik a megváltás művében. Meltányos tehát, hogy külön ünnepet ünnepeljünk őket.

Liturgiailag Mindenszentek ünnepe visszanyúlik a VII. századba, amikor IV. Bonifác pápa Rómában a Pantheonban gyűjtette sok ismeretlen vértanú maradványait a katakombákból és új keresztény bazilikát szentelt fel Szűzmaria és Mindenszentek tiszteletére. 835-ben IV. Gergely pápa ezt az ünnepet az egész kereszténység ünnepévé tette. Jelképesen az ünnep Krisztus győzelmére utal szentjeiben a pogány istenek felett, mert a Pantheon eredetileg Agrippa temploma volt, minden pogány istennek szentelve. Mivel az első keresztény századokban a

TÁJÉKOZTATÁSUL TÖBBEK KÉRÉSÉRE közöljük, hogy az „Életünk” főszerkesztője, **P. Szőke János** és felelős szerkesztője, **Fejős Ottó** munkáját három év óta egy meghívott tagokból álló szerkesztőbizottság támogatja. Tagjai: dr. **András Mária** művészettörténész, dr. **Bogyay Tamás** történész és művészettörténész, **Boór János** főiskolai tanár, a „Mérleg” főszerkesztője, dr. **Frank Miklós** egyházi író, rádiószerkesztő, **Kovács K. Zoltán** újságíró, politikai közíró, dr. **Kozma György** SJ szociológus, müncheni ifjúsági lelkész és **Szamosi József** író, esszéista (a lap tördelő szerkesztője). A bizottság tagjai minden hónap elején ülnek össze Münchenben megtárgyalni a lappal kapcsolatban fölmerülő szakmai és egyéb időszerű problémákat.

FIGYELEM!
AZ ÉLETÜNK ÚJ HÍVÓSZÁMA:
(0 89) 9 82 80 52

szentek túlnyomó többségben vértanúk voltak, Mindenszentek ünnepének szentmise szövegét a vértanúk miséinek szövegeiből szerkesztették. Ezek ráébresztenek bennünket arra, hogy csak Istenért érdemes élni és meghalni.

Kik a szentek? Isten emberei, akik teljes komolysággal veszik a főparancsot: „Szeresd a Te Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből. Ez a legnagyobb és első parancs. A második hasonló hozzá: Szeresd embertársadat, mint saját magadat”. (Vö. Mt 22, 37–39) Az életszentséghez nem kell hírnév, nem kell tanultság, még az egyház hivatalos elismerése, a kanonizáció sem szükséges. Bármilyen korban, bármilyen életállapotban, bármilyen helyzetben lehet valaki szent, ha nagylelkűen, minden fenntartás nélkül válaszol Isten szeretetére. Válaszol nemcsak imában, hanem tetteiben, mindennapi életében. „Mit tegyek, Uram?” – kérdezte Pál a damaszkuszi úton. (Vö. ApCsel 22,10). „Állj fel és menj Damaszkuszba – felelte az Úr, – ott majd megmondják neked mit kell tenned.” (ApCsel 22,10). Azaz mások, életed körülményei és a Lélek vezet rá a helyes útra. Ugyanezt a gon-

2 Az új püspökünk

Váratlanul ért bennünket a hír, hogy a Szentatya augusztus 12-én kinevezte P. Miklósházy Attilát az emigráns magyarok püspökévé. Öröm és megtiszteltetés számunkra ez a hír, és ugyanakkor veszteség a magyar jezsuita rendtartományak. Örömhír, hogy a Szentatya gondoskodása folytán az emigráns magyarok nem maradnak főpásztor nélkül. Megtiszteltetés, hogy a jezsuiták közül választott püspököt a Szentatya. Veszteség a magyar rendtartományak, mert a kinevezéssel egy jól képzett, de mégis szerény, áldozatos, de mégis józan munkatársat és rendtartományi tanácsost veszítettünk el.

Miklósházy Attilát több mint 40 éve személyesen ismerem. 1949. augusztusában találkoztam vele először mint új novíciussal a budapesti Manrézában. Kivált a többiek közül 192 cm magas, imponáló alakjával, méltóságteljes de meszterkéletlen mozgásával, könnyen mosolygó, egyszerű vidámságával, kellemes orgánumával. Később tudtam meg, hogy a középiskolák országos szavalóversenyén első díjat nyert.

P. Miklósházy kinevezéséről (életrajzát az Életünk szeptemberi számában ismertettük. Szerk.) a magyar sajtón kívül a „The Globe and Mail” és a „The Toronto Star” is hírt adott, sőt az utóbbi kettőben interjú jelent meg augusztus 15-én az újonnan kinevezett püspökről. Ezek egyikében P. Miklósházy úgy jellemezte magát mint progresszív konzervatívot a szónak vallásos és nem politikai értelmében. Kétségtelen,

dolajot Jean Pierre de Caussade, a híres lelki író így fejezi ki: „Nem szabad semmiféle részleges tervet készítened, hanem tedd azt, amit minden óra, minden perc követel tőled. Isten maga az ő gondviselésében törődik veled. Az életszentség útja nem vezet egy előre kitervezett, cselekvések és gyakorlatok rendszerén keresztül, hanem magának az életnek összetett szövevényén át. A lelki életben az előhaladás nem annyira a lemérhető eredményekben áll, hanem a szeretetnek egy állandóan növekvő tisztaságában, mellyel valaki teszi azt, amit helyzetének pillanata kíván. Valóban azt, amit helyzete kíván és nem azt, amit önző motívumokból kívánhat, nem azt, amit önkényes választás, konvencia, előny vagy élvezet diktál. Maga a helyzet szól hozzám Isten szavával és mondja: »Ezt kell tenned, segítened kell ezt az embert, vállalnod kell ezt a munkát, türelmesnek kell maradnod ebben a megpróbáltatásban...“

Elgondolkoztató, hogy számunkra nincsen más út, csak az életszentség vagy a kárhozat útja. Végül is vagy a szentek csoportjába kerülünk, vagy az elkárhozottak közé. Mindenszentek ünnepe segítsen abban, hogy a szentek útját járjuk és már itt a földön érezzük azt a benső örömet, melyet Isten készít azoknak, akik őt szeretik.

hogy személyében a magyar emigráció egy teljesen Krisztusnak és a magyarságnak elkötelezett, a Szentatyához és az Egyházhhoz lojális, a hívek irányában áldozatos, a szélsőséges elemek által nem befolyásolható, okos és körültekintő főpásztort kap, aki távol áll minden kicsinyes veszekedéstől, pártoskodástól és megosztást okozó intrikától. Biztos vagyok abban, hogy új püspökünk Isten szeretetében akar egyesíteni minket, hogy e g y s z í v v e l, e g y l é l e k k e l járjuk az Szent István által mutatott utat. Erre utal címerének jellegje is: C o r u n u m e t a n i m a u n a.

Miklósházy Attila püspökszentelése november 4-én de. 10 órakor kezdődik a torontói Szent Mihály katedrálisban, ahol Carter bíboros Ambrosic Alajos és Kada Lajos érsekek segédletével szenteli püspökké. Minél többen vegyünk részt ezen a felemelő szertartáson, és kérjük az Urat, hogy új főpásztorunkat segítse nehéz és felelősségteljes munkájában. Másnap, november 5-én (Szent Imre és a Jézusita Mindenszentek ünnepén) az új püspök szentmisét mutat be a torontói Szent Erzsébet templomban de. 11 órakor, és a mise után fogadja a hívek gratulációit a templom dísztermében. Új püspökünk lakhelye továbbra is a torontói Szent Ágoston Szeminárium lesz, de megbízatása bizonyára elviszi őt a világ minden tájára, ahol magyarok élnek. Európában minden nyáron hosszabb időt szándékozik tölteni. Isten áldja és tartsa meg új főpásztorunkat a magyarság javára és mindannyiunk örömére! ■

Vasárnapi gondolatok

AZ ÉVKÖZI 32. VASÁRNAPRA
(november 12)

„Egy alkalommal szadduceusok keresték fel Jézust. Ezek nem hisznek a feltámadásban.” (Lk 20,27)

A szadduceusok nem azért keresték fel Jézust, mert a feltámadásról akartak hallani útmutatást — kompetens személytől. Ők „jobban tudták” — mint Isten — van-e feltámadás, vagy nincs. Ma is élnek „szadduceusok” — sajnos, sokan.

Nem hinni Istenben, Jézusban, feltámadásban... könnyű. A hitelenség következményeként önző „énközpontúságban” élni a legkönnyebb. Nehéz lesz elviselni egyszer, ha „kiderül a tévedés”, hogy van Isten és van feltámadás.

A hitelenség „számláját” nekünk kell megfizetni. Ez lesz a világon a legdrágább számla — az örök életbe kerül. Marad nekünk az Istenből való kizártság pokoli kínja. Akkor is, ha ezt sem hiszik sokan. A nem hívés nem változtat a való helyzeten.

A 33. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(november 19)

Néhányan arról beszéltek, milyen szép kövekkel és fogadalmi ajándékokkal van díszítve a (jeruzsálemi) templom. Jézus így szólt: „Jönnek napok, amikor... kő kövön nem marad”. (Lk 21,5–6)

Az emberek szeretettel, csodálattal időznek a templomban, szemlélve az ajándékokat. Az egyes tárgyak évtizedek-évszázadok imáit, hitét, köszönetét mutatják. Szinte hangosan, hatástkeltően hirdetik. Régmúlt idők és emberek hitéből is lehet élni.

Jézus válasza szinte brutálisan semmisíti meg a felemelő érzéseket hallgatóiban: „Kő kövön nem marad, mindent lerombolnak”. Hát hiába volt az évszázados imádság és hit? Nem védi meg Isten az Ő templomát, városát, övét?

Az évszázados hit mellett ott rombolt az évszázados bűn is, amely végül nemcsak az ajándékokat, de minden követ lerombol és tönkretesz. Figyelmeztetés minden időre — korunkra is.

A 34. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
KRISZTUS KIRÁLY ÜNNEPÉRE
(november 26)

„Amikor Jézust keresztre feszítették, a nép ott állt és nézte, a főemberek pedig gúnyolódtak.” (Lk 23,35)

Az embereket meglepte a nagyhatalmú próféta, az Isten embere, kivégzésének híre. Olyannyira, hogy képtelenek voltak e történésnek, folyamatnak megértésére, pedig Jézus tanításából, tetteiből (legalábbis) sejteniük kellett volna a megváltás nagy művét. Mi is hányszor állunk értetlenül Krisztus királysága, vagy Isten egy-egy műve előtt...
(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

Miért maradnak magyar?

Amikor a magyar identitásról kezdem írni, nem tudhattam, hogy a magyarországi helyzet oly rohamosan megváltozik és minket, külföldi magyarokat is új tények elé állít. Ismét bebizonyosult, hogy nemzeti vonatkozásban is, ki miben vétkezik, abban bűnhődik. Az orosz ateista kommunizmus materialista világszemléletében azt hitte, hogy a gazdasági rend átalakításával földi paradicsomot teremthet. Nos, épp a gazdasági vonalon jutott csődbe. Most a sokat becsmért kapitalista országoktól — melyeknek hibáit nem szeretném tagadni — kénytelen segítséget kérni. Gorbacsov és társai becületére válik, hogy hibájukat felismerték és legalább a régi szabású kommunizmusról lemondanak. Mi keresztények azonban, bármennyire örülünk a keleti országok fokozottabb nyíltságának, megrendülve gondolunk arra a sok milliónyi emberre, akiknek egy ilyen ideológiai bálvány oltárán életüket kellett feláldozniok.

Otthon, Magyarországon most minden alakulóban, mondhatnám cseppfolyós állapotban van. Mi külföldi magyarok csodáljuk a kedvező változást, de azért féltjük is az otthoniakat. Félünk, hogy azok, akik a demokratikus életstílust nem szokták meg, számtalan pártra szakadva veszélyeztetik a nemzet egységét, vagy eltúlzott követelésekkel a szovjet nagyhatalmat — mely még mindig elég erős arra, hogy a varsói szerződés országait gúzsba kösse — beavatkozásra készíti. Vannak, akik optimizmusukban azt hiszik, hogy a jelenlegi események irreverzibilisek, élni kell az alkalommal, mégha kockázattal is jár. Mások attól tartanak, ha Gorbacsovot megbukatatják, a régi dogmatikus párttagok, Kína mintájára, ismét megszilárdítják hatalmukat. Csak egy próféta mondhatná meg, mi fog történni. A mérséklet mindig szükséges, a megsebesült medvét nem szabad fölös-

legesen felizgatni. Másrészt azonban az is igaz, hogy aki nem mer semmit sem kockáztatni, az meg sem érdemli, hogy tervei sikerüljenek.

Lehet, hogy az otthoni helyzet változása több külföldi magyart majd arra indít, hogy véglegesen hazatérjen. De a külföldi magyarság létezése akkor is tagadhatatlan történelmi tény marad. Elsősorban hozzá intézem e témával foglalkozó utolsó cikkemet is. Mint magyar pap kötelességemnek tartom — nemde ez volt Mindszenty hercegprímásunk akarata is? —, hogy az emigráltakat kereszténységünkben is és magyarságunkban is megőrizzem.

Miért maradunk magyarok, miért ragaszkodunk külföldön élve is régi hazánkhoz? A természet rendje kívánja meg, hogy elsősorban azokat szeressük, akik közel állnak hozzánk, tehát a szűkebb és tágabb értelemben vett hozzátartozóinkat. Azt lehetne mondani, nem szeretjük önmagunkat igazán, ha nem szeretjük azokat is, akik kulturális, történelmi vagy vérségi eredetünk és múltunk következtében hozzánk tartoznak. Minden lény igyekszik létében fennmaradni, mert léte a legfőbb érték számára. Ez nem önzés, hanem a természet, azaz a természet alkotójának az akarata. A keresztény felebaráti szeretet is erre az Isten-akarta helyes önszeretetre épül fel: szeresd felebarátodat mint tennemagadat! Jézus megsiratta Jeruzsálem lakóit megrögzöttségük miatt. Ezáltal is jelezte, hogy a hazaszeretet keresztény magatartás.

Nem tartozik rám, hogy elítéljem azokat, akik külföldön élve teljesen felszívódnak és magyarságukról lemondanak. Csak sajnálom őket, mert véleményem szerint, igaz értékekről mondanak le és önmagukat sem úgy szeretik, ahogy kellene. Az ember nem egy semleges kocka a kockajátékban, nem egy téglá az épületben, mely mindig kicserélhető és he-

lyettesíthető lenne. Ha valaki ilyennek érzi magát, az nem válik dicsőségére, értékhiányt árul el. Az ember történelmi lény és ezért ezernyi szál köti össze eredeti életmiliójával, közelebbi és távolabbi hozzátartozóival. A kérdésre, miért maradnak magyar, röviden így válaszolhatnánk: mert az vagyok!

A hazaszeretet elsősorban szellemi, lelki erő, mégha sokszor vérbeli és biológiai gyökerei is vannak. S a lelki értékeket mindig tudatosítanunk kell, ne hogy feledésbe menjenek. Magyarságunkat tudatosítjuk, ha nyelvünket ápoljuk, szeretjük. Ily szempontból nagy felelősség terheli a külföldi magyar szülőket. Sajnos, mégha nyelvünket szeretjük is, külföldön élve nyelvkincsünk idővel elapad, idegenszerű gondolatfűzések, mondatszerkezetek lopóznak stílusunkba. Ezért kell állandóan a magyar klasszikus szépirodalmat olvasnunk. Minél jobban megismerjük nyelvünket és irodalmunkat, annál jobban meg is szeretjük.

Magyarságtudatunk igazi melegágya hazánk történelmének az ismerete. A történelem tárja fel s tudatosítja saját magunk énjének a múltba visszanyúló gyökereit. Mindszenty hercegprímás beszédeinek a hatékonyságát gazdag történelmi ismeretének köszönhette. Örövendetes dolog, hogy beszédeit most otthon is olvashatják. Ha egy faluba ment bémálni, áttanulmányozta, átkutatta a kérdéses község történetét. Magyarságtudatunk legbiztosabb iskolája nemzetünk történelme. Rámutat igazi nemzeti erényeinkre és hibáinkra, hogy az előbbieket kövessük, az utóbbiakat kerüljük. Konkrét példák amúgy is nagyobb vonzóerővel rendelkeznek, mint elméleti eszmefuttatások.

Az őszi papi konferencia

Az őszi megtartott, szokásos, magyar papi konferenciára gyűlt össze Európa különböző országaiból a lelkeskedő papság. Szeptember végén indul az új munkaév — itt az idő a töltekezésre, tapasztalatok cserélésére s nem utolsósorban baráti kapcsolatok felújítására, elmélyítésére. Legtöbben közülünk ennek az összejövételnek kapcsán találkozhatnak egymással — egyszer egy esztendőben. Érthető, ha mindnyájan örömmel várjuk e találkozót.

P. Szőke János rendezte a konferenciát, ezúttal a München melletti Fürstenried-i kastélyban, amely a főegyházmegye lelki-gyakorlatos háza is egyben.

P. Mehrle Tamás domonkos (ny.) egyetemi tanár ismertette a német egyetemi tanárok által tavasszal kiadott körlevél kritikáját. A körlevél annak idején nagy port vert fel — papságunk körében azonban nem okozott semmilyen hitbeli megrázkódtatást vagy csalódást a Szentsekben, vagy annak intézkedésében. Annál nagyobb örömmel üdvözöltük a hírt és a tényt, hogy a Szentatya püspököt nevezett ki P. Miklósházy Attila, jezsuita egyetemi tanár személyében a szélszórtságban élő magyarság számára. Az öt egészen váratlanul érő kinevezés tanári munkája kellős közepén érte, így nem vehetett részt a konferencián.

Nagy érdeklődés és széleskörű hozzászólások kísérték P. Telek Béla SJ főiskolai tanár előadásait a családpszichológiai területeiről. A magyarországi események fejlődéséről dr. Frank Miklós rádiós szerkesztő adott megalapozott körképet, majd a lelkipásztori problémákat vitatták meg a résztvevők.

A közös gondok és sors mindig újra összekovácsolja az egymástól nagy távolságra élő oltártestvéreket, bevezeti az újonnan munkába álltakat a közösségbe és erősíti ad csüggedés idején.

Koncelebrációs szentmiséink alkalmával dr. Kerny Géza ausztriai magyar főlelkész szolgáltatott lelki táplálékot. Mi pedig kér-

A magyar történelemnek mi magunk is alkatrészei, sőt alkotói vagyunk. Sokan közülünk abban a kiváltságban részesültek, hogy tanúi lehettek az 56-os szabadságharcunknak. Jómagam addig azt hittem, hogy amit a magyar vitézségről mondanak, csak költői képzelet kiszínezése. De amikor Budapesten magam átéltem a nemzeti felkelést, amikor láttam, hogy minden magyar egy emberként küzd népünk szabadságáért, akkor megértettem, a magyar virtus nem mese, hanem valóság. Büszke öröm tölthet el bennünket, ha hazánk jelenlegi újjáébredési törekvéseire gondolunk. Alighogy lazult a kívülről eredő nyomás, máris utat tör magának a magyar élni akarás. Részben még azok is, akik eddig kényszerből, gyengeségből, oppor-tunizmusból kommunistáknak vallották magukat, lerázták magukról a párt üres szolamú ideológiáját. Az idei budapesti Szent István ünnepség is egyike nemzetünk kimagasló történelmi eseményeinek. A szentmise után első királyunk ereklyéjét szinte diadalmenetben vitték körül nemcsak a bazilikában, nemcsak a bazilika melletti téren, hanem fővárosunk közelebbi nagy útjain is. Az ünnepségen részt vettek az állam képviselői is. A néphadsereg fúvós zenekarának válogatott képviselői kísérték a menetet. Több százezernyi tömeg vett részt vagy volt tanúja e páratlan hívő megnyilatkozásnak. S amikor az újjáéledt szerzetesek is sajátos rendi ruhájukban felvonultak, a hívők könnyes szemmel kísérték és örömeikben megtapsolták őket. Valóban a szimbolikus nemzeti események sorába tartozik ez az idei Szent István körmenet. Első királyunk mintha maga vonult volna végig Budapest utcáin, jobbájjal áldotta népünket és mutatta az irányt. Ha a magyarság ezt az irányt követi, ne kételkedjünk, feltámad és élni fog!

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

A „nézésben” volt kíváncsiság, egyeseknél csodavárás is: hátha Jézus egy bizonyos ideig tartó önkéntes szenvedés után robbanáserejű ténnyel mindenki előtt bebizonyítja istenségét. Szenczió helyett azonban meghalt.

Mi mást is teettek a főemberek — gyűlöletükben, kárörvendésükben, kenyerivírgységükben — mint gúnyolódtak. Milyen szegény az az ember, akinek csak a gúnyolódás marad...

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJÁRA (december 3)

„Az Emberfiának eljövetelekor úgy lesz, mint Noé napjaiban történt.” (Mt 24,37)

Az ember mindig kíváncsi és érdeklődik az után: mikor lesz a világnak vége. Jézus nem mond időpontot, nehogy elbizzák magukat az emberek. Így is temérdek bünt követnek el, hát még, ha tudnák: a világ vége messze van még.

Második kérdése az embernek: milyen lesz a világ vége? Jézus leszögezi: eljön az Emberfia. Eljön dicsőségében — angyalok között. Eljön a világmindenség királyaként és uraként. E nap különlegessége és nagyszerűsége tehát az Emberfia lesz.

Arra a kérdésre is megadja e mondatban Jézus a választ: mi történik velünk?

Az Istent és nem embertársaikat szeretők — mint Noé és házanépe — elnyerik Isten örökségét, szeretetét, fényét... A többiek kinnrekednek ebből az örökségből és az örömtelenség, szeretetnélküliség, sötétség martalékaivá lesznek. Tessék választani. Amíg van idő.

ADVENT 2. VASÁRNAPJÁRA (december 10)

Föllépett Keresztelő János és Judea pusztájában azt hirdette: „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa!” (Mt 3,1)

Mondhatnánk a „semmitől”, az ismeretlenségből tűnt fel a Keresztelő; elemi erővel és mindenkit (többszörösen) szíventaláló programmal lépett föl. Isten módszere.

A mennyek országát mindenki szeretetteljes érzésekkel várta, a bűnbánatnak, mint előfeltételnek erőteljes hangsúlyozása már nem váltott ki bangos örömet. Ez ma is fennáll, ha a gyónók számát és a bűnvallomásunk gyakoriságát nézzük.

Eszükebe jutottak a bűnök és szívüklelkük elszomorodott: mennyire el tudja választani az embert a bűn Istentől.

Hirtelen messzire tolódott a „közel levő” mennyek országa. Bűnbánattal azonban áthidalható ez a távolság is.

Fejős Ottó

tük Isten kegyelmét és áldását munkánkra, amelyet szeretettel végzünk, de az Úr segítségével nélkül mit sem érne az emberi mű. F. O.

PASKAI BÍBOROS A MINDSZENTY-REHABILITÁCIÓRÓL

Emlékszünk rá, milyen nagy megütközést váltott ki nem is olyan régen Paskai László bíborosnak a hírközlő médiák által világgá röptetett ama kijelentése, hogy „az egyház nem követeli, nem kívánja Mindszenty hercegprímás rehabilitációját”. Most a magyar prímás Frankfurtban újságírók előtt visszatért korábbi nyilatkozatára, s azzal kapcsolatban a többi közt a következőket mondotta: „Az igazság az, hogy a nyugati hírforrások beszédemnek csak az első részét közölték. A második részben indokoltam ugyanis meg, hogy miért nem a rehabilitációt óhajtuk. Mi a per újravételét akarjuk, azt akarjuk, hogy Mindszenty újra úgy álljon a közvélemény előtt, mint amilyen volt: Egyházáért aggódó, imádkozó és azért szenvedő, meghurcolt főpap (...) Mi nem a meghurcoltatás ténye ellen tiltakozunk, hanem az ellen, hogy az ember Mindszentyt állítják be helytelenül. Hangsúlyozom, mi azt szeretnénk elérni, ha Mindszentyt emberi szempontok alapján és nem jogilag rehabilitálnák. A dolgról már többször értekeztem Németh Miklós miniszterelnökkel. Megígérte, hogy az ügyet soron kívül fogják kezelni. A probléma az, hogy az akták igen nagy részletességben vannak (?), mint sok minden más az országban. Először tehát az aktákat kell rendezni és aztán lehet csak elkezdni a perújrafelvételt, ami jönni fog. Hogy az állam rehabilitálja-e Mindszentyt vagy sem, az nem a mi dolgunk, habár valószínű, hogy más választása nem lesz” — mondotta Paskai prímás Frankfurtban. Gulya András

Casaroli bíboros a Magyar Televízióban

Agostino Casaroli bíboros, vatikáni államtitkár Mindszenty bíborostól és a magyar-vatikáni kapcsolat felújításának előkészítéséről nyilatkozik a Magyar Televízióknak. A Járny Judit által készített interjút a Magyar TV „Panoráma” című közéleti műsora október 2-án sugározta. Alább következő ímertetésünk a Magyar Kurírnak, a magyar püspöki kar felhivatalos lapjának közleménye alapján készült.

A riportermő kérdésére, hogy számított-e a magyar kormány kezdeményezésére a diplomáciai viszony helyreállítására vonatkozóan, Casaroli bíboros államtitkár így válaszolt:

— Be kell vallanom, valójában számítottam rá, hogy ez előbb- vagy utóbb, de megtörténik. Hiszen a Szentszék és Magyarország közötti kapcsolatok alakulása szerintem ebbe az irányba haladt. Azt azonban nem vártam, hogy ilyen gyorsan megérkezzen és ennyire kedves, szívélyes formában. Ezt itt, a Vatikánban igen nagyra értékeljük. A Szentszék természetesen választ fog adni, de egyelőre tanulmányozni kell, hogy a két félnek mi is még a teendője. Én a magyar kormány levelében egy több, mint 25 éve megkezdődött folyamat gyümölcsét látom. Ez 1963 május elején kezdődött, majdnem pontosan két hónappal XXIII. János pápa halála előtt. Öszentsége június 3-án hunyt el. Halála előtt, átadott nekem egy megbízólevelet, hogy Décsből utazzam Budapestre, a többi között azért is, hogy meglátogassam Mindszenty bíborost, akivel nem sokkal azelőtt már találkozott König bíboros is. Mindszenty bíborost nagyon jelentős személyiségnek találtam. Nagyon erős jellemnek, erős akaratúnak, világos, határozott elképzelésekkel. És még ha véleményünk bizonyos kérdésekben természetesen el is tért, még akkor sem vitathatjuk Mindszenty bíboros lelki nagyságát, akaraterejét és rendkívüli személyiségét (...). Azt kell mondanom, hogy Mindszenty egyértelmű támogatást kapott tőlünk a Vatikántól, csakhogy ez nem volt igazán hatásos. Amikor csak tehetjük, kifejeztük a hercegprímás úrnak a Szentatya támogatását, szeretetét, elismerését, segítőkészségét, de az adott helyzetben lehetetlenség volt eleget tenni a hercegprímás óhajának. Mindszenty ugyanis joggal azt szeretete volna, hogy ismerjék el ártatlanságát.

Hogyan ítéli meg Magyarország megújulási törekvéseit, a nyitás politikáját? — hangzott a következő kérdés.

— Nézze, amikor politikai kérdésekről van szó, mindig nagyon óvatosan fogalmazzuk meg a véleményünket. Ép-

EGY MONDATBAN

● A Magyar Püspöki Kar őszi ülésén elhatározták, hogy a pápa látogatásának előkészítése jegyében 1990 őszére egy Mariológiai Kongresszust hívnak össze s a látogatás emlékére „Regnum Marianum” elnevezésű templomot építenek Budapesten.

● A már megjelent IGEN című ifjúsági lap és az ARANYÁG gyermeklap mellé most a nagymultú egykori ZÁSLÓNK újraindítását tervezik.

● Szeptember elején három ferences atya engedélyt kapott, hogy Kárpátalján, Nagyszőlősen megkezdje lelkipásztori munkáját, — jelentette a ferences rend bonni információs szolgálata.

● A budapesti rádió jelentette, hogy Baranyában megalakult egy Keresztény Iskolaszövetség, amelynek célja egy 12 osztályos ökümenikus keresztény iskola létrehozása, amely evangéliumi szellemben működne.

pen azért, hogy elkerüljük a politikai beavatkozást, de azt elmondhatom, hogy az a folyamat, ami nemrégiben kezdődött meg önöknél, az az emberi jogok, a személyiségi jogok, az emberi méltóság elismerését is jelenti, tehát elismerése annak is, hogy az embereknek joguk van résztvenni a közügyek irányításában, joguk van ahhoz, hogy a nemzet sorsának alakításában ne csupán szenvedő alanyokként vegyenek részt. A folyamatot nem lehet eléggé pozitívan értékelni és reméljük, hogy ez a lendület nem törrik meg. Én optimista vagyok.

Mi volt az oka, hogy a vatikáni diplomáciai kapcsolat eddig nem állt helyre. Ki a bibás ezért?

— Senkit nem akarok vádolni. Annakidején, amikor a diplomáciai kapcsolatok megszakadtak, 45-ben, a helyzet olyan volt, hogy a Szentszék képviselőjét arra kényszerítették, hogy el-

LÉVAY JÓZSEF (1825—1918):

ARATÁS

Mélázva ülök
Puha fészkemben;
Ó be szeretnék
Kirepülni innen
El messze, messze!
Virányán bolygani
Szabad mezőknek,
Kezet nyújtani
Az anyaföldnek,
Ha éreznék rá
Módot, erőt,
Mint volt apámnak.
Az ős természet
Boldog fiának
Rég, rég azelőtt.

Meleg napfényben
Nekivetkezve
Szórni a földbe
Verítékezve
Bőven a piros
Búzamagot,
Remélve, várho
Dús aratásra

Sűrű keresztet,
S otthon a szérűn
Magasra eresztett
Nagy asztagot.

Mikor a tél eljő
S tarlott mezeinkről
Mindent betereget
S hóviharos felbő
Borítja egét,
Egyszerű hajlék
Tűzhelye mellett
Érzeni nyájas
Rokon körben
A szeretetnek
Aldott melegét.

Élni nyugodtan,
Élni vidáman
Azzal, mit a nyár
S ősz tárháza adott —
Sejteni, várni
Téli borúból
A közelítő
Tavaszi napot;

(Novemberben mi is gondolunk az „Aratóra”)

hagyja Magyarországot. 1963 májusában egy hosszú, feszültséggel teljes korszak után kezdődött újra a párbeszéd. Addig csak monológok hangzottak el, vádaskodások, panaszok, de a dialógus hiányzott. A párbeszéd megindulása jelentette a kezdetét annak a folyamatnak, amely az ismert eredményt, a diplomáciai kapcsolatfelvétel lehetőségét, és korábban a 64-es egyezményt meghozták.

Mindszenty bíboros miért nem emelte fel az 1964-es egyezmény ellen a szavát?

— Azért, mert megértette: Fontos volt, hogy a Szentszék megpróbálja, mint ahogy meg is tette, törvényes keretek között javítani az egyház helyzetén, hogy ezzel megteremtse a sokkal pozitívabb, nagyobb változások lehetőségét.

Nem gondolja, hogy ezzel az egyezményvel a Szentszék kompromittálta a magyar papságot és az egyházat?

— Kompromittáltuk? Milyen értelemben? Nem! A Szentszék és személyesen jómagam megpróbáltuk bevonni a magyar püspöki kart a gondok meg-

vitálásába, megpróbáltuk velük együtt keresni a megoldást. Ez egyáltalán nem volt könnyű, mert akkoriban az egész magyar püspöki kar nagyon-nagyon nehéz helyzetben volt. A magyar kormányzat egyes püspököket nem ismert el, néhányukat pedig nem fogadta el. Egy ilyen helyzetben magukkal a püspökökkel is nagyon nehezen tudunk szót érteni, és meg kell mondanom, hogy az a püspök, akivel a leggyakrabban konzultáltunk, éppen Mindszenty hercegprímás volt. A magyar kormány sohasem akadályozta meg látogatásaimat és magánbeszélgetéseimet Mindszentyvel, aki az amerikai nagykövetségen élt. S neki valóban őszintén feltárhattam gondjainkat s ezeket meg is tudtuk vitatni. Ő pedig mivel intelligens és a magyar népnek, magyar egyháznak jót akaró becsületes ember volt, megértette, hogy a Szentszéknek nem volt más választása, minthogy megtegye ezt a lépést és aláírja az egyezményt Magyarországgal. A hercegprímás nem az az ember volt, aki mást mondott, mint amit gondolt. Amit gondolt, azt ő nyíltan ki is mondta. Számunkra nagyon fontos volt, hogy ő nem értékelte negatívan ezt az

S bízva imáink
Nagy erejében
Egy-egy szent könyvet
Venni elő,
S tenni sorsunkat
Annak kezébe,
Aki felettünk
Gondviselő.

Hajb! Az ábrándot
Elkésve szőttem,
Az élet már egy
Pusztá előttem,
Aldatlan ugar,
Díszre, virága
Nem búzavirág,
Csak lenge avar...
Egy szegeletben
Ottfeledetten
Túlrejt kalász-
Foltocska maradt;
Én vagyok az, — látom
S nyugodtam várom,
Jön az arató
És learat.

egyezményt. Még akkor sem, ha gondolom lelke mélyén valami mást, többet szeretett volna. De tudomásul vette, hogy az idő erre még nem érett meg.

Tudja bíboros úr, Magyarországon sokan úgy vélik, hogy éppen a Szentszék és a magyar állam megegyezése tette lehetővé, hogy a pártállam az Állami Egyháziügyi Hivatal révén hosszú időn keresztül az úgynevezett kis lépések politikájának az örve alatt ellenőrzése alatt tartsa és elnyomja a magyar papságot, a magyar egyházat.

— Nagyon jól ismerem ezt a témát, — válaszolta Casaroli bíboros, — ismerem az érveket is. Meg kell mondanom, hogy az Állami Egyháziügyi Hivatal beavatkozása már jóval a 64-es budapesti egyezmény megkötése előtt megkezdődött. Az egyezményvel éppen azt próbáltuk meg, hogy leszűkítsük, behatároljuk ezt a beavatkozást, és hogy járható utat találjunk, az ideológiai megfontolásoktól most eltekintve ahhoz, hogy a magyar papoknak biztosíthassuk a megfelelő püspöki kart. Természetesen a Szentszék így sem érte el mindig azt,

amit szeretett volna, például a püspöki kinevezések ügyében. De mégis ezzel az egyezményvel a Magyarországon sok más országgal ellentétben sikerült biztosítanunk a magyar egyházmegyék számára nemcsak a megfelelő püspöki kart, hanem a segédpüspököket is. Tehát az a véleményem, hogy teljesen meg kell változtatnunk az érvelést. Az egyezmény nem azt tette lehetővé, hogy az állam beavatkozzék az egyház ügyeibe, hanem hogy ezeket a beavatkozásokat csökkentse, meghatározott mederbe terelje, ellenőrizze. Mi a Szentszék részéről készen állunk az együttműködésre, becsületesen és tisztességesen. Biztosak vagyunk abban, hogy ezzel nem csak a katolikus egyház jogos érdekeit szolgáljuk Magyarországon, hanem az egész magyar népet, amelynek ezúton szeretném üdvözlőmetet küldeni. Szerettem és nagybecsülésem a nép iránt egyre nő. Nagyon szép ország, nagymultú ország az Önöké, amelyre még minden bizonnal szebb jövő vár. ■

Főpásztor-szentelés Szabadkán

Szeptemberi számunkban az aktuális hírek első helyén jelentettük, hogy a szabadkai egyházmegye új püspöke Péntes János, volt horgosi plébános lett. Rövid közleményünket — tekintettel az esemény fontosságára — utólag az alább következő részletekkel egészítjük ki.

A szabadkai székesegyházban, június 18-án, Gabriel Montalvo érsek, a Szentszék jugoszláviai prounciusa, 168 pap koncelebrálásával végezte a püspökszentelési szertartást. A Magyar Püspöki Kart Dankó László kalocsai érsek és Gyulay Endre szeged-csanádi püspök képviselte. Az erdélyi magyar katolikus hívek nevében Bálint Lajos gyulafehérvári segédpüspök volt jelen. A szentmise latin nyelven folyt, magyar és horvát nyelvű népénekekkel, s a „tanító-részek” szövegeit is népnyelven olvasták. Részleteket közvetített a szertartásról a helyi rádióállomásokon kívül az újjvidéki televízió, természetesen a magyarországi rádió- és laptudósítók is készítettek hangfelvételeket, illetve képes riportokat.

A szabadkai főpásztoravatás számunkra különös jelentőséggel bír, hiszen Péntes János személyében a szabadkai egyházmegye püspöki székébe először került magyar ember, talán mondanunk sem kell, kemény küzdelmek után. Ez azonban így méltányos: a szabadkai egyházmegyében a legújabb adatok szerint 283.700 a magyar-, 70.400 a horvát-, 2.000 a szlovák- és 48.500 a magukat „jugoszlávnak” valló katolikusok száma. (Megdöböntő adat: a nem katolikusok és ateisták száma együttesen 201.934 !)

Említésre méltó az új püspök szokatlanul egyéni püspöki címere. A benne látható sas természetesen Péntes püspök névadó szentjének, János evangelistának a jelképe; a gyalú édesapja asztalos mesterségére, az olló-tű meg cérna édesanyja varrónői foglalkozására utal. A címer egyik fele piros-fehér-zöld, a másiké piros-fehér-kék, nyilván a hívek többségének hagyományos színeit jelentik, a hullámvonal pedig a két folyó, a Duna és Tisza heraldikus ábrázolása.

Székfoglaló beszédében János püspök Szent Ágoston mélyértelmű szavait idézte: „Ha rettent engem, hogy értetek vagyok; vigasztal, hogy veletek vagyok. Mert értetek vagyok püspök, veletek keresztény. Amaz a tisztesség neve, ez a kegyelemé. Amaz a veszedelmem, ez az üdvösségem”.

M. M.

GYERMEKEKNEK

„Nézzétek a vámosok fejét, hogy to-lakszik, hogy lássa ezt a Jézust! Majd megmondja neki, mekkora gazember!” — „Hát ez a törpe? Talán bizony azt hiszi, keresztülfurakodhat rajtunk? Maradjon csak ott az útszélen!” — „Hé, Zakeus, mit csinálsz? Majom lettél, hogy fára mászol?” — Ilyesmiket ki-abáltak az emberek, akik körülönlöt-ték a Jerikón végigmenő Jézust. Zakeus a vámosok feje volt, előkelő ember — de a vámosokat senki se szerette, mert becsapták, megcsalták az embereket. Rá-adásul Zakeus alacsony volt — a gye-rekek csüfölködtek rajta. Zakeus nem is szeretett az emberek közé menni. Tette a munkáját, ellenőrizte a vámosokat, itt-ott igazságtalanul magas vámot sze-

hogy megkeressem és megmentssem, ami elveszett!”

Hát így kereste meg mi Urunk és így mentette meg a bűnöst, Zakeust, aki később — ahogy mondják — mi Urunk hű követője, Szent Péter segítőtársa, sőt Cezarea püspöke lett!

Amit most elmeséltem nektek, Testvérek, azt a tisztelendő atya is el-mondja, felolvassa a Szentírásból az év 31. vasárnapján, vagyis november 5-én, ha odafigyeltek!

Ugye szép történet? De mit akar mondani vele nekünk az Úr Jézus?

Azt hiszem azt, hogy soha senkit nem szabad egészen rossznak tartani. A Teremtő minden embert a saját képére teremtett, mindenkiben van jó — ha a

dett, amitől vagyunk szívesen gyara-podott. Élt nyugodtan, nem törődött senkivel, csak a maga javával.

De most egyszerre furcsa nyugtalan-ság fogta el. Hallotta, hogy a Názáreti Jézus átmegy Jerikón. Látnia kell ezt az embert! Miért? Ő maga sem tudta, de látnia kellett! Szemtől szembe látni és megkérdezni tőle — mit kérdezni? Za-keus nem tudta tovább folytatni a mon-datot. Lecsapta elszámolásait, és csapot-papot otthagya elrohant, ki az utcára, amerről a Jézust kísérő tömeg moráját hallotta. De nem látott semmit. Jézus emberek vették körül és az alacsony Za-keus nem látott át a fejük felett. Mit tegyen? Kiabáljon? Mindenki kiabál. A Názáreti meg sem fogja hallani... Messzebb, amerre a tömeg eleje ment, egy vadfügefa állt az út szélén. „Ez igen — gondolta Zakeus — ezt a fát nekem teremtette Jahve!” Rohant, hogy meg-előzze az embereket és a göcsörtös törz-szön felmászott a fára. Éppen időben, mert Jézus már odaért. És íme, mi tör-tént? Jézus felnézett a fán kuporgó Za-keusra, egyenesen a szemébe! Egy pillan-atig nézték egymást, szemtől szembe. Aztán Jézus megszólalt: „Zakeus gyere le hamar! Ma a te házában kell meg-szállnom!” Az emberek morogtak, méltatlankodtak, főleg a farizeusok: tudja ez a Jézus jól, hogy Zakeus vámos és bűnös. „Megcsúfol bennünket, igazakat, ha nála vesz szállást! Nem érdemi meg ez a vámos ezt a kitüntetést!”

Zakeus lecsúszott a fáról és rohant, hogy méltón fogadja Jézust. És amikor megérkezett, leborult eléje. Nem kérde-zett semmit — csak mondta, amiről úgy érezte, mondania kell: „Uram, vagyom felét a szegényeknek adom, mert ide jöttél hozzám! És tudod, én igyekeztem nem nagyon becsapni az embereket, de most ígérem, hogy akiket valamikor megcsaltam, négyszeresen adom nekik vissza!” Jézus szemében meleg fények gyúltak, amikor rátette kezét az előtte térdelő, bűnbánó férfi fejére és így szólt: „Ma üdvösség köszöntött e házra! És tudjátok meg, én azért jöttem a földre,

környezete, az emberek vagy saját ma-ga el is rejtette azt mélyen. De Jézus ki tudja mindenkiből hozni — mert szer-et minden embert. Hát ezért nem sza-bad senkiről azt mondani, hogy pokol-ra való — hanem imádkozni kell érte és meg kell próbálni szeretni egy kicsit — hátha egyszer majd találkozunk vele a mennyországban — ha mi magunk is igyekszünk jók lenni és odajutunk egy-szer!

Julika néniék (Bécsből)

A Magyar Kereszténydemokrata Néppárt alakuló kongresszusa

Az Ideiglenes Szervezőbizottság előkészíté-s alapján szeptember 30-án 154 kikül-dölt képviselte a KDNP mintegy 2–3 ezer tagját az egykori cisztercita Szent Imre-, a mai József Attila Gimnázium zsúfolásig megtelt dísztermében.

Az előkészítő szervezőbizottságot dr. Ke-resztes Sándor, dr. Matheovics Ferenc és Ugrin József volt Demokrata Néppárt-i képviselők hozták létre márciusban. A bu-dapesti nagygyűlésen Keresztes Sándor ün-nepi beszédében kifejtette, hogy az 1930-as évek katolikus társadalmi reformmozgal-maiból létrehozott Demokrata Néppárt a háború után a korszerű kereszténydemok-rácia és állameszme képviselőre vállal-kozott és az 1947-es országgyűlési válas-zásokon 62 ellenzéki képviselőt küldött a parlamentbe. A pártot a rákosista önkény-uralom 1949 elején feloszlatta. A Keresz-ténydemokrata Néppárt most erre az el-lenzéki hagyományra támaszkodva, de nem „nosztalgia pártként” készül fel konst-ruktív ellenzéki szerepére, a jövő évi vá-lasztásokra. Célja elősegíteni a békés ki-bontakozást, a többpártrendszeren alapuló demokratikus jogállamiságot és a beillesz-kedést az európai népek egyenjogú közös-ségébe.

A budapesti gyűlésen képviseltette ma-gát a belga, holland, bajor és nyugatnémet Keresztény Demokrata Párt, az osztrák Néppárt, az Európa Parlament kereszt-

A megújulás feltételei az Egyházban

A MAGYAR KURIR INTERJÚJA SZENNAY ANDRÁS FŐAPÁTTAL

Kilenc kérdés keretében villantotta rá a fényzőrőt a Magyar Kurir munkatársa a magyar katolikus egyház belső életé-nek különböző területeire, melyek min-degyike külön probléma-köteget képez. Az egyik vagy a másik megoldáshoz a változott politikai körülmények között azonnal neki lehet látni, de nagyrésztük nagy türelmet, sok időt és kitartást ígé-nyel majd. Az első kérdés ennek megfe-lelően általános jellegű volt: Mit kellene tennie a magyar egyháznak, hogy alkalmasabbá váljék evangelizációs küldeté-sének betöltésére.

Szenyay főpát, mint általános elvet, a megújulást és annak előfeltételeként a II. Vatikáni Zsinat szelleméből fakadó szemléletváltozást jelölte meg. Ehhez átfogó, konkrét pasztorális tervre van szükség, amely a meghirdetendő egyházmegyei zsinatok révén valósulhat-na meg. Az eredményt egy országos zsi-nat foglalhatná egybe. A pannonhalmi fő-pát további konkrét javaslatai a püspö-ki kar közös munkájára vonatkoznak, a-melynek a jelenlegi „értekezlet”-i mun-kamódszere helyett a munkaközös-ségi metódust kellene választania; az így végzett közös munka elengedhe-tetlen feltétele a gyakori, lehetőleg havi találkozás. A megújulás további eszkö-zei közt Szenyay rendkívüli fontosságot tulajdonít az egyház valamennyi kategó-riája — püspökök, papok, világiak — ak-tivizálásának. Ez szükségessé tesz egy jól működő koordináló szervet, amilyen egy megújított Actio Catho-lica lehetne. Ennek át kellene fognia — szakosztályokra tagolva — a magyar egyház minden lényeges munkaterületét.

A legsürgetőbb feladatot a főpát a világiak aktivizálásában látja és nyíltan kimondja: „Ha ezt elhanya-goljuk, ha még mindig akad olyan pap, aki tudni-hallani sem akar a világi mun-

katársakról... akkor pusztába kiáltó szó marad minden püspökkari kezdeménye-zés...” — Majd így folytatja: „...rövi-desen megoldhatatlan feladatokkal kell a magyar egyházi vezetésnek szembené-znie, amennyiben nem lesz képes bekap-csolni a világiakat.”

A Magyar Kurir munkatársa ezután a világiak bekapcsolódásának akadályai fe-lől érdeklődik. Szenyay, feleletében, utal sok pap bizalmatlanságára a világiakkal szemben: ezt sürgősen le kell építeni. Praktikus megoldás lehetne — szerinte — egy egyházmegyei „közvetítő iroda” felállítására, amely nyilvántartásba vehetné az együttműködésre kész világiakat és jelezhetné őket azoknak a plébániáknak, ahol szükség van rájuk. „Hagyjunk végre fel a klerikális szem-lélettel és magatartással — ismétli újra a főpát — fogadjuk el azo-ka, akik szívvel-lélekkel valóban munka-társak akarnak lenni...” Ezzel megold-ható a papok türethettségének csökken-tése. Persze ehhez is megfelelő koordi-nálásra és jól szervezett egyházközségi tanácsokra lenne szükség.

Egy további kérdés a plébánia-rend-szer jövőjére és a kisközösségekkel va-ló együttműködésre vonatkozott. Sze-nyay András válasza itt is: „Szemléletvál-tozásra van szükség” s ez egyformán vonatkozik a lelkipásztorokra és a kis-közösségekre. „Maradjanak meg a plé-bániai keretek, de kapjanak benne he-lyet a különböző profilú kisközösségek”. Csak így szüntethető meg a kölcsönös gyanakvás és a gettómentalitás.

Nem maradhatott el a szerzetes-rendek jövőjére vonatkozó kérdés. „A szerzetesrendek kérdése — felelte Szenyay főpát — a magyar egyház egyik legfájóbb és legnehezebb-ben megoldható ügye”. Legfőbb felada-tuk a lelki támogatás és az ifjúsági pasz-toráció lehetne. Ami a papi és szerzetesi hivatások csökkenésének okait illeti, a fő-pát utalt az elmúlt 40 év ateista neve-lésére, de említette a családi élet fel-bomlását, valamint a plébániai ifjúsági élet hiányát is. Nem hallgatta azonban el, hogy a jelenlegi megmerevedett egy-házi struktúrák nem képesek vonzóerőt gyakorolni a mai fiatalokra. „A hiva-tások kérdése — húzta alá — fe-lelősség kérdése... az egész magyar egyházzal... Ha majd a magyar egyház hitelesebb képet nyújt az öröm-hírről... akkor vonzani tudja a fiatalo-ka és azok egymást...”

Ezután szóba került a templomi és iskolai hitoktatás kérdése. A főpát súlyos hibának nevezte a kettő szembeállítását. Figyelmeztetett: nem kell félni a jólképzett világi hitoktatók be-állításától és felhívta a figyelmet a fiatal családokkal való foglalkozás rendkívüli fontosságára, annál is inkább, mivel ez a generáció úgyszólván már nem rendel-kezik hittani ismeretekkel.

Befejezésül Szenyay főpát összefog-lalva a mondottakat, a beszégetést e szavakkal zárta: „Ha a vázolt feladatot nem teljesítjük... teljes felelősségünk tudatában, akkor sem a történelem előtt, sem népünk előtt, sem az evangélium ítélőszéke előtt nem állhatunk meg.”

—k—s

Figyelem! A müncheni (németországi) magyar főlelkészség új hívószáma: (0 89) 9 82 80 52.

A Magyar Cserkészbarátok Egyesülete (Kölley György) csak a (089) 9 82 80 53 telefonszámon érhető el!

Hogy a Magyar annyi tenger vi-szontagság közt sem olvadt még ösz-sze más nemzetekkel, nem egyéb, mint legtermészetesebb következése nyelve erejének.

Széchenyi István

FRANK MIKLÓS:

A szeretet mértéke: szeretni mérték nélkül

ÁRPÁDHAZI SZENT ERZSÉBET ÜNNEPÉRE (november 16)

Szent Erzsébet az egyetlen magyar szent, akinek tisztelete az egész keresztény világban elterjedt. Ő az irgalmas felebaráti szeretet példaképe, mindennemű karitatív törekvés égi patrónája. Ez a világraszóló tisztelet annál meglepőbb, minthogy se szeretet nem alapított, se intézményeket nem létesített — néhány kisebb kórház kivételével — és mindössze 24 éves volt, amikor meghalt. Mi hát az oka ennek a páratlan népszerűségnek, mely immár több, mint 750 éve megszakítás nélkül tart? Mi a magyarázata a személye körül fonódott számtalan legenda keletkezésének, melyek — valljuk be — el is torzították Erzsébet valódi egyéniségét?

Természetes, hogy a 20. század embere számára Erzsébet életében — a legendák nélkül is sok a rendkívüli. Számunkra pl. elképzelhetetlen az uralkodó családoknál a XIII. században általánosan elfogadott szokás, hogy dinasztikus és politikai megfontolásokról vezérelve, alig néhány esztendő gyermekeiket egy másik uralkodó család gyermekeivel eljegyezzék. Márpedig ez történt Erzsébettel 4 éves korában. Apja, II. Endre magyar király eljegyezte kislányát a nála hét évvel idősebb Tübingi Hermann gróffal. Abban sem találtak semmi különösöt, hogy a kis magyar hercegnő hamarosan kiszemelt férje házába került és ott nevelkedett tovább, hogy megismerje új környezetét nyelvét és szokásait. A meglepő inkább az, hogy a kis Erzsébet viseikedésén oly keveset alakított a Wartburg várában kapott nevelés: nem lett belőle csendes, halk szavú, a középkor női ideáljának megfelelő, törékeny, szelíd madonna-típusú várkasszony — ellenkezőleg, ki-kitört belőle magyar temperamentuma, ami miatt Wartburg várában egyre növekvő idegenkedéssel nézték. Erzsébet szerette a vídamságot, az önfeléd kacsagást, a tüzes muzsikát és főleg a szilaj lovaglást.

Völegénye, Hermann halála után, akivel nem sikerült megtalálnia az azonos hullámhosszat, annak testvére, Lajos jegyezte el a kis magyar hercegnőt és vette így védelmébe az udvar intrikáival szemben. Leendő anyósa mármár visszakarta küldeni az apjához, amikor Lajos elhatározta, hogy idő előtt, 14 éves korában feleségül veszi az alig felcseperedett Erzsébetet.

A mi számunkra rendkívüli ez a korai házasság is; de éppoly rendkívüli az, ami utána következett: Erzsébet és Lajos szenvedélyes, maradéktalanul boldog szerelme az együttélésük következő hat esztendeje során. Megrendítő, szívszagató a két szerelmes búcsúja, amikor Lajos rangjánál fogva kénytelen résztvenni a kereszties hadjáratban és magára hagyni feleségét és három piciny gyermekét. — Tudjuk, Lajos csak Otrantóig jutott el. A Szentföldre való behajózás előtt betegség áldozata lett. Halála híre iszonyatos fájdalommal töltötte el az akkor 20 éves Erzsébetet: környezete attól félt, hogy a gyász esztét veszi.

Férje családja most elérkezettnek látta az időt: megszabadulni a kényelmetlen és furcsa idegentől. Mindent elkövettek, hogy életét elviselhetetlenné tegyék, cselekvési szabadságát korlátozták, szinte gyámság alá helyezték. Erzsébet azonban nem várta meg, hogy formálisan elkeressék: gyermekeivel együtt elhagyta a várat és Marburgba költözött. Az, amit

Wartburg várának úrnőjeként kezdett, de aminek a család mindig korlátokat szabott, azt mostantól fogva minden rendelkezésére álló eszközzel folytatja: nemcsak segít a szegényeken, hanem értük és velük él. Négy esztendővel később Erzsébet a legnagyobb nyomorban és megaláztatásban fejezi be fiatal életét.

Ezen a látszólag tragikusan végződő,

Az id. Hans Holbein festménye, 1516. München, Alte Pinakothéka.

SZENT ERZSÉBET

Wartburg fölött vad német szél füttyöl.
Hó csillog föl a Hesszen ormokon.
Zordon, vad ország. Nincsen itt rokon.
Baljós vidéke leprás, szörnyű föld.

A férj Szentföldre ment nehéz csatákra.
Ütközben halt. Olasz főveny takarja.
Az özvegyet otthon mindenki marja.
Vigaszt Jézus s három kisdéd árva.

A hegytetőről gyakran néz keletre.
— Ó szép Pozsony! Szülőföld, ifjú város!
Ó messze síkság, tündöklő, virágos.

De mélán gondol Assisi Ferencre.
És Jézust látja száz beteg alakban
S a német leprást megcsókolja lassan.

Harsányi Lajos

de mindenképpen teljes életen, vörös fonálként végigvonul a szegények, elhagyottak, betegek, nyomorultak, kitzártak iránti szeretet. Ez ugyan önmagábanveve még nem lenne rendkívüli. A korabeli fejedelmi családoknál ui. hozzártartozott a női tagok kötelezettségeihez, hogy jótékonyt gyakoroljanak, amennyiben kenyeret, élelmiszert, ruhát osztottak ki a rászorulóknak között. Ami ezt Erzsébetnél rendkívülivé tette, az az egyéni személyes jelleg, ahogy ő a felebaráti szeretetet gyakorolta. Első életrajzírója — és annakelőtte gyóntatója, lelkipolitikája — Marburgi Konrád elmondja, hogy Erzsébet naponta többször is lement a wartburgi várból mindenféle holmival megrakodva szegényeihez, jönlhet — mint írja — „meglehetősen megértető volt a várhegyet megmászni”. Erzsébet itt is kitör környezete hagyományából, ő maga akar segíteni, a betegeket sajátkezűleg akarja etetni és ápolni; az udvar legnagyobb megbotránkozására, „mint valami cselédlány” szolgál, főz, mos és nem szégyenli az ember-szeretet „legalacsonyabb jellegű szolgálatait”. Ez tehát a nagy különbség: Erzsébet számára a felebaráti szeretet gyakorlása nem felülről történő jótékony-

kodás, hanem leszállás a nyomorultak nívójára, részvétel azok sorsában. Úgy is lehetne mondani, hogy Erzsébet nem jótékonyt, hanem irgalmat gyakorolt, a szó legnemesebb értelmében.

Ennek az irgalomnak további jellegzetessége, hogy nem szorítkozott a fizikai nyomor enyhítésére, hanem lelkileg is résztvevő mások bajában, kitért feléjük, bátorított, vigasztalt és igyekezett őket jókedvre deríteni. Egyik gyakran ismételt mondása volt: „Az embereket jókedvűvé kell tennünk!”

Ez a belső derű, amely Erzsébet min-

den tetteiből kisugárzott, talán a legjobban jellemzi egyéniségét. Amit és ahogyan tett, abban annyi az őszinte, hamisítatlan asszonyi báj és kedvesség, anyai melegség, hogy életrajzírója megjegyzi: „... aki csak látta, eltelt örömmel...”

Hogy miderre honnan vette az erőt? Annyi bizonyos, emberszeretetének nem valami ködös humanizmus volt az alapja, még kevésbé politikai megfontolások, vagy csak számalom a nyomorultak iránt, hanem a szenvedő, megalázott Krisztus iránti szeretet. Őt látja, őt fedezi fel mindegyikükben. Ez a Krisztus iránti szeretet tette képessé a természetes és a természetfeletti világ közti nagy szintézisre.

Azt gondolom, mindez együttvéve, amit Erzsébet tett, és aki volt, szerzett számára oly osztatlan tiszteletet az egész világon. Az, hogy Erzsébet sose volt más, csak ő maga — Erzsébet.

ADRIÁNYI GÁBOR:

Az Egyházügyi Hivatal hatyúdala

Ez év nyarán a magát marxistának valló egyetemi docens, Gergely Jenő toliból 193 oldalas tanulmány jelent meg „A katolikus egyház, magyar társadalom 1890—1986” címmel. A könyv 5200 példányban, 46 forintos áron került forgalomba, amikor egy tudományos könyvet legfeljebb 5—800 példányban nyomnak és egy újság 4,80 Forint. A szerző eddig is számos egyházpolitikai témakörbe vágó dolgozattal és könyvvel lépett a nyilvánosság elé. Legutóbb hivatalosan is megbízást kapott a Mindszent-per tudományos feldolgozására.

Gergely Jenő a tudományosság benyomását keltve, helyenkint jó meglátása és objektivitásra törekvő ábrázolása ellenére valójában a kommunista párt 1945 óta követett egyházpolitikáját népszerűsíti. Munkájának tendenciózus egyoldalúságára és számtalan „csúsztatására” lehetetlen egy rövid ismertetés keretében részletesen válaszolni. Egy-két feltűnő ferdtetésére azonban rá kell mutatnom. A szerző a Tanácsköztársaság idejét tárgyalva többek között azt írja, hogy Mikes János, Glattfelder Gyula és Prohászka Ottokár püspökök „ellenforradalmi tevékenységét” folytatták (38). Állítását azonban semmiel sem bizonyítja, és ezért nem más, mint ideológiai elfogultságból fakadó, a szakemberhez nem illő meglepetés. De Gergely tovább megy és azt állítja, hogy a polgári liberális, demokrata egyházpolitikát (1867—1918) gyakorlatilag a Tanácsköztársaság valósította meg, amikor megszüntette az egyház privilegizált helyzetét, elválasztotta az államtól és a vallás, valamint lelkiismereti szabadság garantálása mellett az egyházat magántársulatnak nyilvánította (44). A Kun Béla féle 133 napos Tanácsköztársaság diktatúrája azonban a katolikus egyházzal szemben nem volt más, mint nyílt egyházüldözés. Annak tartotta az illetékes népbiztos, a Vallás-Likvidáló Hivatal elnöke, Fáber Oszkár is, amikor kimondta: „Ne kertelgessünk, megmondom nyíltan, hogy célunk az egyház teljes megsemmisítése!” A katolikus szervezetekről és mozgalmakról szólva, amelyek Magyarországon az 1920-as évektől európai viszonylatban is hatalmas sikereket mutattak föl, a szerző minden megkülönböztetés nélkül azt írja, hogy vezérkarunk „mélysegesen konzervatív szemléletű, vagy éppen harcos reakciós” (51—52) volt. Bizonyítékot erre sem hoz fel, nem is differenciál. Ezért megállapítása alkalmas arra, hogy a katolikus egyház két világháború kö-

zötti, különösen a 30-as években kibontakozó szociális és társadalmi szervezeteinek és mozgalmainak tevékenységét leértékelje. Az iskolákkal kapcsolatban arra a következtetésre jut, hogy az egyház a „feudális korban élvezett iskolamonomóliumát átmentette a polgári korszakba” (54). Valóban így lenne? Köztudomású, hogy az első állami iskola egész Európában (sőt a világon!) a francia forradalom után — Magyarországon pedig 1849-ben alakult meg. De nem azért, mert az egyház magának valamiféle monopóliumot sajátított ki, hanem egyszerűen azért, mert az állam a neveléssel, tanítással még nem törődött. A modern magyar közoktatás 1867-ben Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter úttörő munkássága nyomán alakult ki. Gergely fenti állítása tehát súlyos tévedés, ha nem tudatos történelmi hamisítás. Hivatásos történésznek ugyanis ismernie kell az európai és a magyar iskolaügy fejlődését. És mit szólunk ahhoz, hogy Kaszap István tiszteletét mint a háborús célra való levante-mozgalom és nacionalista nevelés kultuszát állítja be (72—73)?

A könyv IV. és V. fejezete „A katolikus egyház és a népi demokratikus forradalom (1944—1948)” és „A szocialista állam és a katolikus egyház Magyarországon (1948—1956)” témakörökkel foglalkozik. Gergely többek között megkockáztatja az állítást: „Már történelmi távlatból és a források részbeni ismeretével elmondhatjuk, hogy nem a hit és a hívők, hanem az egyházi reakció és konzervatívizmus elleni küzdelemről volt és van szó” (102). Az egyház szerinte „múltbeli gazdasági és politikai hatalmi pozíciójához ragaszkodott”, míg a „munkásosztály vezette forradalom azokat az egyházpolitikai reformokat akarta megvalósítani, amelyek Nyugat-Európában már a polgári átalakulás kezdetén végrehajtottak” (101). Az új államhatalom tehát Gergely szerint csak „az ellenforradalmi jellegű egyházszervezeteket és olyan katolikus mozgalmakat és politikai alakulatokat számolt fel, amelyek 1944 előtt erősen exponáltak magukat a rendszer mellett” (102). Ebből tehát most már tudjuk, hogy a két világháború között létrejött 16.747 katolikus egyesület, — mint például a Cserkészszövetség, a KALOT, a KIOE, az EMSZO, az Emericana, stb., amelyek 90%-át Rajk László belügyminiszter 1946/7330 számú rendeletével egyszerre megszüntett

(Folytatás a 6. oldalon)

Virágzik az árvalányhaj Magyarországon

A szeretetben egy a szív és mi testvérek vagyunk! (Sík Sándor)

Ezelőtt egy évvel még álmodni sem mertünk róla, — ma már valóság! 1989. február 11-én járta be futótűzként a világot a hír, hogy Budapesten, a Magyar Cserkészszövetség megalakult. Negyven éves kényszer-hallgatás után, ismét felhangzott a cserkészinduló az Óbudai Gázgyár Művelődési Otthonában. Az ország minden részéből érkeztek a kiküldöttek. A közgyűlés megválasztotta első vezetőségét. *A Magyar Cserkészszövetség elnöke: dr. Surján László* ny. egyetemi tanár lett, míg a vezetőség tagjai között *dr. Nyirei Szabolcs, Sütő István, dr. Nemes Zoltán, Sárdy György, dr. Pintér Péter Pál* neveit találjuk. Nekem külön örömmre szolgál a tény: legtöbben régi, kipróbált cserkészvezetők, a kikkel a II. világháború után együtt voltam a központi vezetőségben vagy az Országos Intéző Bizottságban. Régi cserkészbarátság fűz bennünket össze.

A magyar katolikus egyház 1989. áprilisi püspökkari konferenciáján a Magyar Cserkészszövetség mellé állt és pártfogóan ajánlotta a katolikus egyházi iskolák, egyházközségek, bázis csoportok számára. Ugyanezt tette meg a protestáns egyházak vezetősége is, hiszen a régi hagyományokhoz híven — a magyar cserkésznek ökumenikus szellemben kell dolgoznia.

Azóta megindult a fejlődés és ma már 117 cserkészcsapat működik odahaza, *több mint 3000 cserkészzel*. Mint a Magyar Cserkészben olvashatjuk, az alakuló csapatok a régi csapatszámokat és neveket veszik fel. Így a piarista gimnázium Budapesten, a 2. sz. BKG cserkészcsapat, a Ganz-Mávag a 13/0 cs. csapat, míg az esztergomiak a 14. sz. Hollók, a 433. sz. Szent Bernát kiscserkész csapat Budán, de sorolhatnánk még sokat. Természetesen a kezdeti nehézségek megvannak. Még sok munka vár rájuk. A legfontosabb a vezetőképzés! Tavasz óta vezetőképző táborok, tanfolyamok indultak. A nyáron, Európában, a Grác mellett Eibisbergen otthonról kiérkezett segédtsízt és őrsvezető jelöltek képezték ki. A legnagyobb élmény idén, augusztusban a fillmorei *Sík Sándor Cserkészparkban* ért bennünket. Magyarországról 26 tisztjelölt érkezett a tiszti tábor elvégzésére.

Az európai táborok befejeztével magam is hozzájuk igyekeztem. Több mint tíz napot velük töltve, késő éjszakákba nyúló eszmecsere következettében, ismertük meg egymást. Kiváló, vezetésre alkalmas fiatal vezetők, — fiatal papok, nővérek, civilek — tágranyított szemmel nézték a számunkra már megszokott, természetesnek vett cserkészvilágot. A fiatal lelkészek, akik igyekeztek mindent elsajátítani, — elmesélték otthoni munkájukat, problémáikat. A két kedvesnővér ugyancsak fiatalos lendülettel vett részt mindenben, ők a Knézics utcai és a debreceni leánygimnáziumból jöttek. Bizony nem könnyű odahaza a munkájuk! A 14 nap alatt összeforrtak a többiekkel!

Könnyes szemmel búcsúztunk el egymástól. Vizionlátásra a jövő nyáron Kétsopronyban, Nemesgalácson, Kaposváron, Békéscsabán, Budapesten, Pannonhalmán vagy máshol, ahol felkészül a tábor árbocrúdjára a magyar cserkészlobogó. *Nagy Károly, Kárpáti László, Hegedűs Odó, Máthé György* atyák, *Margit és Alice* nővér, *Sütő Pistabá* és

a többiek, nem felejtünk és gondolunk rátok nagy szeretettel!

Búcsúzóul ismét Sík Sándort, a magyar cserkész nagy tanítómesterét idézem: „*Vagy kap a haza egész embereket, egész jellemeket, vagy meghal a haza. Egész emberek pedig csak az Evangélium kenyereén nőnek!*” **Kölley Gyurkabá**

MAGYAR CSERKÉSZEK LUZERNBEN

Az ideai nagy európai körút résztvevői: 12 országból 43 magyar cserkész 5 kisbusszal érkezett július 17-én Luzernbe, Svájc egyik legszebb fekvésű városába. Egy itteni cserkészcsapat sajátkezüleg felépített házában sikerült számukra szállást szerezni. Mijután mindenki elhelyezkedett, a társaságot ebédre egy luzerni specialitás várta, amit itt „Kügeli Pastelli“-nek neveznek. Az ebéd és a rövid várostörténeti

ismertetés után kezdtünk hozzá a helyi nevezetességek: régi műemlékek, templomok, hidak, tornyok, kutak és a városfal megtekintéséhez. Mire hazaértünk, készen várt bennünket megint valami „luzerni ennivaló“.

Másnap hajókirándulást tettünk a Vierwaldstätter See-n. Közben „partraszálltunk“, hogy gyalog megkerüljük a Bürgenstock nevű hegyet. Stans-ból újra hajóval mentünk tovább. Az idő kedvünkre volt, mert sütött a nap, tiszta volt a levegő s a környék hegycsúcsainak kontúrjai élesen kirajzóldtak. Luzern előtt a Közlekedési Múzeumnál szálltunk ki a hajóról. A múzeumban a közlekedés és távközlés egész története, fejlődésének minden jelentős állomása szemünk elé tárult. Még egy világhírű megjáró úrkabint is láthattunk.

A búcsúestet szép tábori táncos program tette színesebbé, melyet két kanadai cserkész vezetett.

Ez a kétnapos luzerni látogatás mindenkinél, sőt nekem is mint vendégfogadónak, maradandó élmény marad.

Kanyó Tamás, Luzern.

Hírek — események

Glatz Ferenc művelődési miniszter olyan indítványt tett, hogy az 1950-ben a budapesti Tudományegyetem kötelékéből hatóságilag kizárt, jelenleg Pázmány Péter Teológiai Akadémia néven működő fakultást, helyezték vissza a Tudományegyetem kebelébe. (Itt lenne az ideje annak is, hogy a Tudományegyetem ismét az alapító Pázmány Péter nevét viselje!)

Lukács László piarista atya, a Magyar Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodájának igazgatója lett az *Új Ember felelős szerkesztője*, miután Magyar Ferenc korára és egészségi állapotára való tekintettel nyugdíjazását kérte. Lukács László megtartotta a *Vigilia* főszerkesztői posztját is.

Küszöbön áll Prágai Boldog Ágnes szenttéavatása, akit mi magyarok is minenként vallhatunk. Ágnes anyai ágon az Árpád-házból származott. Anyja, Konstancia ugyanis III. Béla királyunk leánya volt, aki Ottokár cseh fejedelemhez ment feleségül, így Ágnes is Prágá-

ban született 1205-ben. Sűrű levelezésben állt Szent Klárával, a klarisszák patrónájával, ő maga is alapított szülővárosában klarissza zárdát. Boldog Ágnes II. János Pál pápa november 12-én avatja a szentek sorába.

A brazíliai Sao Paulóban működő bencések Szent Gellért kolostorát a Szent-szék apátsági rangra emelte. Első apátjuknak Linka Ödönt, az eddigi perjel választották. A pannonhalmi főapátot P. Békés Gellért, a római Szent Anzelm bencés egyetem professzora, a kolostor vizitátora képviselte. A magyar bencések 60 évvel ezelőtt telepedtek le Brazíliában. Kolostoruk 14 tagja közül 11 magyar, egy brazil, egy spanyol, egy pedig német eredetű.

Kolumbiában meggyilkolták Arauca püspökét, *Jesus Emilio Jaramillo Monsalve*-t, miután egyik papjával együtt ismeretlen tettesek elrabolták. A püspök holtestét, számos fejlődéssel, a város felé vezető úton találták meg.

AZ EGYHÁZÜGYI HIVATAL HATTYÚDALA

(Folytatás az 5. oldalról)
—, mind reakciók, ellenforradalmi jellegű politikai mozgalom volt. De hiszen elég csupán a Mindszenty-dokumentáció első kötetét kézbevenni ahhoz, hogy meggyőződjünk az állítás abszurditásáról és arról, hogy a szerző valótlan-ságot állít.

Ezekután már nem is csodálkozhatunk, ha könyvében azt olvassuk, hogy Mindszenty bíboros hercegprímás lelkipásztori programját, így a lelki újjászületés ébresztésére irányuló Mária-évet is politikai célokra, azaz a „katolikus hívők szembefordítására használta fel a népi demokratikus tömegmozgalmakkal szemben“, a „vallás leple alatt a népi demokrácia ellen tüntetett“ és „szinte mindent egy lapra tett fel“, csak hogy a fennálló rendszert megdönthesse“ (121-122). Azt is megtudjuk, ebből az elfogultságokkal telt könyvből, hogy „a hívők és a felekezeti iskolák tanítóinak többsége egyetértett az iskolák államosításával“ (126), jóllehet pontosan az ellenkezője az igazság; mert hogy „az állam és a katolikus egyház megegyezésének legfőbb akadályozója Mindszenty József bíboros hercegprímás politikai magatartása volt“, mert már 1946-ban Czapi Gyula egrí érsek vele ellentétben más politikát folytatott (118, a valóságban jóval később, 1948-ban). Azt is állítja, hogy a szerzetesrendek feloszlata az adott körülmények között „ob-

jektíve is elkerülhetetlen volt“, hiszen ezek a „hatalomnak óriási potenciális és reális, könnyen mozgósítható ellenfelei voltak“ (133). Gergely el akarja hitetni, hogy az 1950-es egyház és állam közötti megállapodás a két fél kapcsolata normalizálásának az alapját teremtette meg (139). Figyelmen kívül hagyja, hogy az úgynevezett megállapodás Mindszenty letartóztatása után, a Szent-szék figyelmeztetése ellenére, kizárólag karhatalmi kényszer alapján jött létre és az egyház teljes kiszolgáltatottságához vezetett. Mindszenty 1956. november 4-i beszédét — amelyet a közelmúltban a budapesti sajtó és rádió eredeti szövegben és hangon is közölt — Gergely már úgy értékeli, mint amelyik „egyértelműen a kapitalista viszonyok restaurálását hirdette meg“ (146), és amely feltárta „ismételten az egyházon belül még mindig tovább élő reakciót és annak agresszivitását“ (146). Szerinte Mindszenty emlékirata sem más mint éles támadás a magyar állam ellen (167). Gergely tehát ebben a kérdésben is a Rákosi korszak ideológiája alapján áll és ennek következtében a kommunista pártot azonosítja a magyar államisággal és politikáját a magyar nép akaratával.

Mindebből következik, hogy szerencsétlen csillagzat alatt áll Mindszenty bíboros perének történelmi rehabilitációja, ha annak tudományos feldolgozása valóban Gergely Jenő feladata. ■

KÖNYVESPOLC

A MAGYAR GÓTIKA EMLÉKEI

ZOLNAY LÁSZLÓ — MAROSI ERNŐ: **A BUDAVÁRI SZOBORLELET**. Corvina Kiadó, Budapest, 1989.

Széles olvasóközönségnek is szánt tudományos feldolgozás ez a könyv. Az 1974. február-márciusában történt budavári ásatások alkalmával előkerült késő-középkori szoborcsoportozatról szól, ami sok tekintetben kitágította, új szempontokkal és részletekkel gazdagította a középkor magyar művészetéről vallott elképzeléseinket. Nemcsak a szakember számára szívdobogató olvasmány. Hiszen Zsigmond király korának művészeti emlékei nyomán megelevenedik a magyar gótika kapcsolódása a párizsi „Vis de Louvre“, már a XVI. században elpusztított szobordíszéhez. S ha még a bécsi, stájerországi, prágai és más — halványabb — európai kapcsolatokat is figyelembe vesszük, érthetővé lesz számunkra Zolnay László megállapítása, hogy „ezeket a budai szobrokat az európai művészettörténet, a világtörténet jelen idejében faragták“. Vagyis a XIV. század végén — XV. század elején, legalábbis a dinasztikus, azaz a királyi reprezentáció tekintetében az európai fejlődéssel szinkronban voltunk.

A szobrok egyike sem teljes, legtöbbje torzó, töredék: hetvenhárom szoborelemet illetve szoboregységet talált Zolnay László régész munkatársaival, némelyik szépségével és technikai tökéletességével még így is bámulatban ejti az embert. Csak természetesnek tarthatjuk, hogy a világi szobrok — lovagok, heroldok — a királyi palota lovagtermét, a püspökök és szentek csoportja a „Fehér Madonná“-val az élen, a királyi kápolnát díszítették. Zolnay szerint „az egyes szobrok összefüggének egymással; azonos megrendelésre, azonos mesterek keze alól kikerült nagyobb együttes részei“.

A könyv első részét — „A szoborlelet a régész szemével“ — Zolnay László írta közérthetően és mégis tudományos alaposággal, mint azt többek között a díszövek divatjának kormeghatározó szerepével foglalkozó fejezet mutatja. Marosi Ernő „A XV. századi budai szoborsorozat művészettörténeti helye“ című második részben főleg arra a kérdésre keresett választ: „Milyenek voltak, hogyan és milyen rendeltetéssel készültek a figurák?“

Külön meg kell említenünk a szép fényképfelvételeket, a „szoborciklus leíró jegyzék“-t és a kilencoldalas német nyelvű összefoglalást.

Jákli István

MELYIKET SZERESSEM ?

Egyik olvasónk szerint nagy nyelvtani hibát követtünk el: azt írtuk az új emigrációs püspökünkről, hogy Diósgyőrben született! Helyesen úgy kellett volna: Diósgyőrött! — Csakugyan, hogy is van ez? Mit feleljünk a „hol“ kérdésre: Diósgyőrött, Diósgyört, vagy Diósgyörben, esetleg Diósgyörön? Egyik ember erre esküszik, a másik másra, a harmadik megint másra. Ne töprengjünk rajta. Mindegyiket nyugodtan használhatjuk. Egyiket sem számíthatjuk mai nyelvünkben. Hiszen csupán csak „hangulati“ különbségek vannak köztük. A Diósgyőrött s az ebből rövidült Diósgyört-alak régiesebb s ezért választékosabbnak (irodalmibbnak) érezzük, nem olyan köznapit, mint a Diósgyörben. De én azt is megértem, aki ma Diósgyörön lakik. Szegény, ott kapott lakást. Közeli a DIMÁVAG-hoz.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Linz: Keresztelés: Augusztus 17-én, a Magyar Otthon kápolnájában megkereszteltet **Nagy Attila Dánielt**, N. Attila és Kozma Ildikó fiát. Augusztus 18-án Bad Kreuzenben **Sipkovits Renátét**, S. Pál és Farkas Annamária leányát. Szeptember 9-én a Magyar Otthon kápolnájában **Szalai Lászlót**, id. Sz. László és Sövegjártó Csilla fiát.

Szeptember 9-én **elsőáldozáshoz** vezettet **Csikó Zsuzsa Katalint**, Cs. István és Fejér Irén leányát.

Halálozás: Pápay Imre (Werndlstr. 11), 55 éves korában és **Fehér József** (Auer-Welsbach-Weg 13) 37 éves korában elhunyt. Nyugodjanak békében és az örök világosság fényeskedjék nekik!

Grác és környékének magyarsága a hagyományos Szent István napi megemlékezést idén augusztus 20-án tartotta a „Christiana Hungaria” gráci csoportjának rendezésében. Az ünnepi szentmisét **Nyers János atya** mutatta be a „Szentháromság-templomban, a szentbeszédet pedig **Ruzsik Vilmos**, a párizsi Magyar Misszió plébánosa mondta. Szentmise után az „Erzherzog Johann” szálloda feloldozott külön-teremben volt a Szent István napi megemlékezés. **Borda György** elnök üdvözölte a szép számban megjelent honfitársakat és német ajkú vendégeket, majd **Mayer Rudolf**, az egyesület főtitkára ünnepi beszéde hangzott el. Ruzsik atya felszólalása után a felémelő ünnepség a Himnusz elnevelésével ért véget.

M. R.

NÉMETORSZÁG

Aachen: Halálozás: v. **Gathen Terézia** szül. **Brusini**, 1989. július 26-án elhunyt. Nyugodjék békében!

München: A szentkereszttségben részesültek: 1989. szeptember 16-án, **Király Róbert**, **Balog Gusztáv** és **Király Ildikó** fia. Október 1-én: **Balog Sandra**, **B. Sándor Csaba** és **Krisztina** leánya. **Makai Mátyás**, **M. Djula** és **Margita** fia.

SVÁJC

Lausanne: A házasság szentségét szolgáltatták ki egymásnak **Gyuriga Ferenc** és **Conand Nathalie**, október 14-én a Grandson-i rk. templomban. A fiatal házaspárnak sok örömet és boldogságot, valamint Isten áldását kívánjuk mindnyájan.

Zürich: Halálozás: A Márkus család fájdalommal tudatja, hogy **Márkus-Graus Elfriede**, 43 éves korában, hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Szívünkben örökké élni fog!

KANADA

Torontó: Halálozás: **Dr. Takách Balázs** ügyvéd, a magyar kulturális és egyházi ügyek nagylelkű támogatója, 66 éves korában.

HOZZÁSZÓLÁSOK

Mehrle Tamásnak az integrációról és beilleszkedésről szóló cikksorozatához. Életünk 1989. 6—9. sz.

Lényegében egyetértek a szerzővel. A biztonságért, amit az új haza nyújt, föl-tétlenül szükséges a beilleszkedés és alkalmazkodás. Ez a nyelv elsajátítására, a magatartásra és az állapotbeli köteleességek teljesítésére vonatkozik. Egy-egy baráti jellegű kapcsolatra is adódik alkalom és ezt meg kell ragadni. A beilleszkedés lehetősége és mértéke a befogadó társadalom készségétől is függ. Ez népek és társadalmak szerint különböző. Manapság lehűlt a befogadás készsége egész Európában. Valószínűleg így is marad.

Ahogy ez a felhő a mindennapi élet-

A Magyar Cserkészbarátok Egyesülete szeretettel hívja meg cserkészfiatalságunkat az idej, hagyományos

CSERKÉSZ TÉLI TÁBORÁRA december 26 és 1990. január 6 között. Helye, a közismert Hotel Scholastika Achenkirchben (Innsbruck közelében). Az idej tábor a Kárpátalja nevet viseli. A téli táborra részletes ismertetőt mindenkinél örömmel küld a téli tábor vezetősége. Cím: Winterlager — Téli tábor, Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81. Telefon: (0 89) 9 82 80 53. A szülők részére ugyanezen időben a Hotel Achenkirchben és a Pension Fischerwirtben vannak még helyek. (Foglalás személyenként: Hotel Achensee Hof, A-6215 Achenkirch, Pension Fischerwirt am See, A-6215 Achenkirch, Telefon: 0043 - 5246 — 62 58.) Örömmel várjuk a jelentkezéseket **A TÉLI TÁBOR VEZETŐSÉGE**

rában, 1989. augusztus 24-én, Torontóban váratlanul elhunyt. Gyászolja fia, Takách Gusztáv (Bázel).

IN MEMORIAM

KREISZ MIHÁLY nyugalmazott ravensburgi lelkész, röviddel 81. születésnapja után 1989. október 5-én visszaadta lelkét teremtőjének — olyan csendesen, amilyen csendesen élt.

Budajenőn született 1908. szeptember 27-én — kisbirtokos családból. Középszkolai tanulmányait a piaristák tatai gimnáziumában végezte, — ezt követően lépett az esztergomi főgymnázium papnövendékei közé. A teológiai tanulmányok befejeztével 1933-ban **Serédi Jusztinián hercegprímás** szentelte pappá. A következő években **káplán Budaörsön (1933—37); lelkész Budapest-Kamaraerdőn (1937—38); káplán Budapest-Újlakon (1938—39); plébánoshelyettes Máriaalmoson (1939—45).**

A II. világháború utolsó hónapjaiban az orosz csapatok előrenyomulása menekülésre kényszerítette. A Plattling-i menekülttáborba való megérkezése óta 1986-ig, megbetegedései miatt a magyar menekültek szolgálatában állt az Augsburg-i, Osnabrück-i, St. Gallen-i, a floridai St. Augustine és Rottenburg-i egyházmegyék területén. Német származása ellenére nem tartott igényt németisége elismerésére és az abból származó előnyökre. Mindvégig sorsközösséget vállalt a magyar menekültekkel, s egyáltalán a magyarsággal. Valahányszor az otthoni helyzet alakulásáról értesülhetett, könnyező szemmel a szemébe, s amikor döntését kérte, utolsó nyugvóhelyéről, habozás nélkül kérte hazaszállítását szülőfalujába.

Az Althausen-i öregotthonban búcsúztatták a Ravensburg és környékén élő volt híveit, rokonait, az otthon kedvesnőveirei és paptestvéreire. A szentmisét **P. Gyúrács István SJ helybeli, dr. Cserháti Ferenc müncheni, Horváth János stuttgarti lelkész** segédletével a németországi főlelkész október 10-én mondta lelki üdvéért. A rottenburgi egyházmegye papjai közül nem vett részt senki a búcsúztatáson. Budajenőn temette október 11-én **dr. Dékány Vilmos esztergomi segédpüspök, hat paptársa a hívek megható részvételével.**

Testének a magyar föld, sokat hányatott hontalan lelkének pedig az Istentől készített örök otthon nyújtson végső nyugvást.

P. GY. I. — F. O.

Hírek — események

Párizsban kétnapos nemzetközi tanácskozást tartottak az ún. „Turini lepel”-ről. Különböző tudományágakat képviselő neves szakemberek vitatták meg a „14-es karbonnal” nemrég lefolyt vizsgálat eredményét. Eszerint a lepel, melyen egy megfeszített ember körvonalai láthatók, a középkorból való. Más elemek, így a felfedezett virágpormaradványok, a vérvonalak elemzése s más kémiai és fizikai vizsgálatok viszont Jézus korára és palesztin eredetre engednek következtetni. Egységes döntést most sem született.

*

A moszkvai Kremlhez tartozó katedrálisban október 13-án orosz-ortodox szentmisét tartottak és azon a 78 éves, betegeskedő **Pimen moszkvai pátriárka** is megjelent. 1918 óta (!) ez volt az első eset, hogy a 15. században épült bazilika, amelyet a kommunisták múzeummá alakítottak át, ismét istentiszteleti célt szolgálhatott, egyébként abból az alkalomból, hogy a moszkvai pátriárkátus fennállása 400 éves évfordulóját ünnepelte. Ebben a templomban koronázták a cárokat és itt vannak eltemetve a pátriárkák.

*

Nagybritannia főrabbija, **Lord Immanuel Jakobovits** — az auschwitzi kármelita kolostor ügyével kapcsolatban, köszönetét nyilvánította **Glemp bíborosnak** a katolikus-zsidó összhang visszaállítása érdekében tett hathatós erőfeszítéseiről. A főrabbi levélben fejezte ki nagyrabecsülését a lengyel katolikus egyház fejének. „Az Ön szavai segíteni fognak a két vallás közti kölcsönös tisztelet helyreállításában” — írta a főrabbi.

ERDÉLYI FESTŐK TÁRLATA MÜNSTERBEN

Az Erdély Művészetéért Alapítvány gyűjteményes kiállítását mutatta be Münsterben 1989. szeptember 10—24-e között, a Katolikus Egyetemisták Házában. A szász és magyar művészek képei révén betekintést nyerhettek a látogatók a nemzetiségek kultúrájába, a falusi és kisvárosi élet mindennapjaiba. A festők munkáinak bemutatásával érdekeltebbé vált, mennyi műemlék, templom, ősrégi település eshet a bulldozerek áldozatául. A kiállítás **Páll Lajos**, **Hornung Meta**, **Incze János**, **Antal Imre**, **Pallos Sch. Jutta**, **Petkes József** és **Szécsi András** munkáit mutatta be.

Az alapítvány címe: Erdély Művészetéért Alapítvány, H-1675 Budapest, Pf. 133.

W. S.

MUSICA HUNGARICA - Rümannerstr. 4 8000 München 40 - Telefon: (0 89) 30 50 43 Magyar könyvek, hangfelvételek és cikkek szaküzlete. Nyugat-Európában a legnagyobb választék nyugati és magyarországi kiadványokban. **December 2-án, szombaton és 3-án, vasárnap**, nagyszabású **KÖNYV** és **HANGLEMEZ** kiállítás rendezünk 9—19 óráig a **Hotel Budapest**, Liszt-teremben, Schwanthalerstr. 36. (Parkolni a hotel garázsában lehet!)

BAYER OSZKÁR magyar élelmiszer- és borkülönlegességekkel teszi hangulatosabbá a kiállítást.

Katalógusokat kérésre díjtalanul küldünk. Tengerentúlról postára 2.— US\$ kérünk.

APRÓHIRDETÉSEK

NSZK-ban élő, 64/155/55 özevegyszony keres, nemdohányzó, intelligens, kocsival rendelkező partnert. Pényves választókat kérek. Jelige: „Narancsfa”.

NSZK-ban élő, 46 éves, 160 cm, 57 kg, független, házias, jó megjelenésű, nem dohányzó hölgy, aki szereti a zenét, táncot, természetet, megismerkedne jó megjelenésű, őszinte, nem dohányzó férfival, aki a szeretetet viszonzni tudná hozzám illő körben. Tartós kapcsolat, esetleg házasság lehetséges. Kalandorok, külföldiek kíméljenek. Főleg Stuttgart és Böblingen környékiek leveleit várom. „Őszinteség” jelíge a kiadóba.

Csinós, intelligens nő, 56—65 év közötti úr ismeretségét keresi. „Dél-Német-Svájc” jelíge a kiadóba.

NSZK-ban élő, 36 éves magyar nő, aki 14 éves fiúgyermekét egyedül neveli, intelligens, megértő, gyermeket szerető férfit keres házasság céljából. Pényves levelekre válaszolok. „Remény” jelíge a kiadóba.

FIGYELEM! FIGYELEM!
TELEFONSZÁM VÁLTOZÁS!
A müncheni magyar főlelkész és az Életünk új hívószáma:
(0 89) 9 82 80 52.
A Cserkészbarátok Egyesülete (Főtisztelendő Köllek György) csak a (0 89) 9 82 80 53 hívószámon érhető el. A Müncheni Magyar Katolikus Misszió hívószámai maradnak:
(0 89) 98 26 37 - 38.

SZAKÁCSOK! PINCÉREK!

A Keleti tenger partjától 5 km-re fekvő kis magyar csárdákba keresünk tanult, gyakorlott lelkiismeretes szakácsot és pincért. Jelenkezhet szakmán kívüli is, amennyiben úgy érzi, hogy szorgalmával és lelkiismeretességével helyt tudna állni. Munkaengedély probléma esetleg megoldható. **PAPRIKA CSÁRDA**, Telefon: (045 24) 13 90.

AJÁNDÉKAUTÓ SZOLGÁLAT!

Ajándékozta meg magyarországi rokonait, ismerőseit, az AMT Exp.-Imp. győri telephelyén átvehető LADA- és SAMARA típusú személygépkocsikkal. Színválasztás — azonnali átvétel.

☎ 0049 (0)6227 5 91 50

☎ Győr: 0036 96 11 533 - 79 mellék.

BÉLYEGGYŰJTŐK!

Minden magyar bélyeglet hiánygyűjtemény alapján szállítunk! — Kérje ajánlatunkat! —

Specialitások: Levelek - Ritkaságok. - Zepelinrepülések. - Tévényomatok. - Különlegességek állandó vétele és eladása.

Kérje díjtalan készletgyűjteményünket. **TALAS & PARTNER AG** Rosenbergstr. 70, CH-9001 St. Gallen

„TÁRSKERESŐK”

ha elviselhetetlen a magány, ajánlom forduljanak bizalommal a világszerte elismert, egy világot átfogó házasság közvetítő szolgálat újságjához. Világviszonylatban igen olcsó díjak, szinte biztos siker! Üzeni egy volt házasságközvetítő. Bővebb felvilágosítást írjon (a levélben egy 5 US \$ vagy ausztrál \$, vagy ennek megfelelő valuta, 10 DM, francia frank, angol font, svájci frank, mellékelve a választóló postaköltségének a fedezésére) az alábbi címünkre légipostán. Kérjük a címzett nyomtatott nagybütyökkel írni!

„GLOBALCONTACT”-E-G 209

P. O. Box 325 Sunshine, Victoria, 3020, Australia.

Szegedtől 6 km-re **Szüksóstón**, 200 négyzetméteres telek, közeli strand és horgászási lehetőség, 21 termő gyümölcsfával eladó. Érdeklődni lehet: **Kvassay G.**, CH-8006 Zürich, Telefon: 01 / 362 86 86.

39 éves, csinos, vígkedélyű, megismerhető, vallásos hölgy keresi korhoz illő férfit ismeretségét, szimpátia esetén házasság céljából. „Őszirózsa” jelíge a kiadóba.

USA-mérnök és **Industrial Business Brokers**, széleskörű műszaki, üzleti jogi tapasztalatokkal **ügyintézőket és tanácsadást** is vállal. Fordítások és szállás kedvező árral. **N. J. államban**. Telefon: 201-256 2132 (Ausztria).

Fogorvosházaspár, Aschaffenburgban keres 50—60 év körüli házastársvezetőt, 4 személy ellátására. Né dohánnyozzon. Hajtási engedélye legyen. Német és magyar nyelvvel rendelkezzék. Tiszta, rendezett és gyermekes legyen. Választ „Megbízható” jelíge a kiadóba kérünk.

Autószerelő vagyok, hivatásos jogosítvánnyal rendelkezem, de bármilyen más munkát is elvégezek. 29 éves vagyok. Ezen úton szeretnék keresni szponzort, vagy örökbefogadót bárhol a világon, aki segítene a lettelepedésben. A felmerülő költségeket visszatéríteném. „Becsmület” jelíge a kiadóba.

Tárkányi úzeni Etlközi-nek: végveszély. F-34480 Autignac. „Segítség” jelíge a kiadóba.

Elcserélnék nyugati személyautóra Budapest centrumától 20 km-re lévő, kétszintes, komfortos, díszkertes, műút melletti nyaralónkat, megegyezéssel. Telefon: Budapest: 1850 676.

Parasztház, 5 percre **Hévíztől**, 10 percre **Keszthelytől**, 5100 m² telken gyümölcsös eladó. Érdeklődni „Oázis” jelíge a kiadóba.

Dél-Németországban, 58 éves özevegyszony keresi független, szolid hölgy ismeretségét. Választ „Megértés” jelíge a kiadóba.

35 éves, hívő katolikus, diplomás, hosszabb időt külföldön töltött, kellemes megjelenésű, Magyarországon élő barátnőnek hívó házastársat keresek. „Szentégi házasság” jelíge a kiadóba.

Fiatalos kinézésű, 50 éves, 164/57, barna, pedagógiai főiskolát végzett nő megismerkedne hozzáillő, lehetőleg nem dohányzó magas férfival. Jelige: „Megértés”.

Mielőtt valahol pénzt befektetne,

- investáljon először egy objektív, szakértői és diszkrét tanácsadásba!!!
- * Hogyan tudnám céltudatosan a vagyonomat felépíteni?
 - * Nehezen megoldozott pénzéért 15%-os évi kamat (10.000 DM-tól Quellensteuerfrei!)
 - * Szeretne aranyat legalisan 30%-kal olcsóbban vásárolni?
 - * Házépítés? De hogyan? Irodánk segít problémáinak megoldásában! Hívjon fel bennünket!

KONRAD, ☎ (052 41) 5 90 31
10.00—12.00 és 14.00—16.00 óra között.

„T E T É N Y” Ungarische Spezialitäten

— Inh.: O. Bayer —
Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 98
NYITVATARTÁSI IDŐ:
csütörtökön és pénteken 8.30—18.00 óráig,
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juhfark	8.90
Balaton olaszrizling	1 liter 5.70
Balaton kékfrankos	1 liter 5.70
Debrői hárslevelű	6.80
Badacsonyi kéknylelű	7.20
Badacsonyi szürkebarát	7.30
Soproni kékfrankos	6.80
Villányi burgundi	7.30
Csopaki rizling	6.80
Zöldszilváni	7.30
Tokaji aszú 4 puttonos	14.50
Tokaji aszú 3 puttonos	12.50
Tokaji szamorodni	10.50
Vilmos körtepálinka	24.50
Kecskeméti barackpálinka	27.—
Cseresznyepálinka	24.50
Kosher szilvapálinka	32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter 16.—
Pick szalámi	1 kg 27.—
Csabai	1 kg 25.—
Gyulai	1 kg 23.—
Házi kolbász	1 kg 19.—
Disznósajt	1 kg 12.50
Véres-májás hurka	1 kg 12.50
Tarhonya, koktatásza	1/2 kg 3.80
Paprika káposztával	0.7 liter 4.90
Paprika káposztával	2 liter 10.50

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

oleső áron raktárról. Kérje árlistánkat.
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. D-8500 Nürnberg 10

„INSTITUT MADELEINE”

Ön talán nem magányos, de ismerősei között bizonyára akad, aki az. Kérjük, adja át címünket bizalommal! Társkeresés, házasság — teljes diszkrécióval! — Kérje díjtalan tájékoztatónkat! Grünwalder Str. 22, D-8000 München 90. ☎ (0 89) 69 58 88.

RUPP LÁSZLÓ hitess törvényszéki fordító, vállalkozásokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestr. 32, 8000 München 2.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉERT, STILUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL.

Fényképes magyar levelezési társaság keres korhatár nélküli tagokat házasság, társasutazás céljából. Kérem írjon az alábbi címre és kérjen részletes felvilágosítást. Dobor Etelka, Frejs väg 10, S-145 71 Norsborg.

HARGITA PANZIO

BÉCSBEN a Mariahilferstr.-Andreasgasse sarkán. Székely faragott bútor berendezéssel várja Önt egy családi hangulat. Szobafoglalás telefonon: 0043 / 222 / 96 19 28 és 932 85 64. **A-1070 Wien Andreasgasse 1/8.**

ÉRTÉKES AJÁNDÉK!

Padányi Viktor: Történelmi tanulmányok	12.— \$
Májusi fagy	10.— \$
A nagy tragédia I-II. színtézis	22.— \$
dr. Szilvay Gyula: A magyar és testvéreink őstörténete	12.50 \$
Ferdinandy Mihály: Ellenszegülők (Apám és 3 nemzedéke)	14.— \$
Fábián József: Budapest a Duna gyöngye	9.— \$
Baráthosy-Balogh Benedek: Sumérok-Szittyák-Ósturánok	8.— \$
Füry Lajos: A bécsi színjáték történelmi regény trilogia	22.— \$
Szittnyi Zoltán: Még ég a láng — korrajz	12.— \$
Nyirő József: Néma küzdelem	16.— \$

Megrendelhetők: **DR. FABÓ LÁSZLÓ**
22 Hancock Str., San Francisco, CA 94114, USA.

Dr. Gosztonyi Péter**FÖLTÁMADOTT A TENGER... 1956**

A Magyar Október részletes története előre fizetve: 38.— DM, illetve 20 dollár
A könyv megrendelhető: Druck Herp: D-8000 München 40, Tengstrasse 35

DIÓSZEGHY TIBOR, hitess tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249, D-4040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.

Több mint 100 MAGYAR FILM-VIDEÓBÓL válogathat!
ADÁMFILM-VIDEO pf. 29-5j AACHEN 0241/73355

LAKÁS MAGYARORSZÁGON!
Hazatelepülőeknek, nyugdíjasoknak, üzletembereknek.
Vezérképviselő Európára és Afrikára (kivéve NSZK):
INTERCOMP, Postfach 439, CH-1211 Genève 1, ☎ (22) 32 39 37

Fejős Ottó: MEGKÖVESEDEK (1984) és ÁTTETSZŐ FÉNY (1986) című verses kötetei kaphatók az Életünk kiadóhivatalában, kötetenként 21.— DM árbán.

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944—1975). — 300 oldal, vászonkötésben	\$ 10.— DM 20.—
Mindszenty Okmánytár: Mindszenty harca. 320 old.	\$ 8.— DM 15.—
Mindszenty József: Esztergom a Prímások városa. 135 oldal.	\$ 8.— DM 15.—
Vecsey József: Emlékezés Mindszenty bíboros édesanyjára. 255 oldal.	\$ 8.— DM 15.—
Mindszenty Dokumentation: Ungarns Kirche im Kampf (II). 335 oldal.	\$ 8.— DM 15.—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. \$ 4.— DM 6.—	
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben	\$ 10.— DM 20.—

Szállítással + portókölség.

Megrendelhető:
az **ÉLETÜNK** kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany

H I A Z A I H E N T E S Á R U

1 kg Kolbász, füstölt, száraz	18.—
1 kg Kolbász, frissen füstölt	16.—
1 kg Vöröshurka rizsával	12.—
1 kg Májashurka rizsával	12.—
1 kg Disznósajt	14.80
1 kg Tokaszalonna	10.80
1 kg Húsos vastagszalonna	14.—
1 kg Tepertő	16.—
1 kg Füstölt borda	12.—
1 kg Füstölt sonka	24.—

A szállítás utánvételes.

5 kilón felüli rendelésnél portómentes.
Külföldre nem szállítunk!
MICHAEL TAUBEL, Metzgermeister
Peter Rosegger Str. 3 6710 Frankenthal/Pf.
Telefon: (062 33) 6 26 93

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr.
M. Mitchell: Elfújta a szél, I-II. köt. 80.—
Hársányi: Magyar rapszódia 69.—
P. Howard (Rejtő): Vesztegár a Grand hotelben, + A szöke ciklon 30.—
Ady Endre összes versei I-II. köt. 56.—
Anatole France: Thaisz, + Az istenek szomjaznak 30.—
Gulácsi Irén: Fekete völgyek 37.—
Galgóczi Erzsébet: Kettősünnepe 34.—
Cronin: Réztábla a kapu alatt 39.—
Hamman B.: Erzsébet királyné 44.—
Csurka István: Hamis tanú 15.—
László Gyula: A honfoglaló magyar nép élete 62.—
és még sok ezer könyv és hanglemez kapható! * Kérje katalógusunkat!
(Antikvár könyvek is kaphatók!)

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein-Schw.
☎ 061/46 59 02. Külföldről: 0041/61 46 59 02

Személyszállítást vállalok hétvégén.
Heidelberg - Budapest - Heidelberg.
Telefon: (062 21) 76 40 99.

2 szobás, összkomfortos berendezett lakás (Budapest XIV. ker.) évekre kiadó.
☎ 60 60 50 29, Blümel, Franciaország.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az **ÉLETÜNK** előfizethető terjesztőnkél:
Joseph DANİ, Hunterview Dr., NW., Calgary, Alta. T 2 K 5 E 4, Canada.
A címére küldött csekken feltüntetendő:
„Életünk”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe, küldeni a csekkeket. Itt egyenkénti beváltásnál a 30 DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 13.— US \$ + 10.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből küldjük.

ŐSZI ÚJDONSÁGOK!

BOFF OFM: Miatyánk	14.40
FARKASFALVY O CIST: Ev. Szent János szerint, III. k.	17.40
FÖLDINDULÁS MAGYARORSZÁGON, 31. Pax Romana kongresszus	13.20
GORICSEVA: Istenről beszélni veszélyes	10.80
GOSZTONYI: Föltámadott a tenger — 1956	38.—
HIGGINS: Ima a terroristáért	10.80
II. JÁNOS PÁL, színes képregény	10.80
MINDSZENTY: Emlékirataim	24.—
PÉCSI: Kulcs a muzsikához, 6. lemez: Egyházzene	12.—
SPINK: Roger testvér, Taizé alapítója	12.—
TELEKI SJ: Lükettő élet. Családi alapközösségek kézikönyve	9.40
ÚJ KATEKIZMUS. (A híres „halland katekizmus” magyarul)	24.—

A hazai és külföldi katolikus kiadványokat a leggyorsabban szállítja számlával a **Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösség**, német rövidítéssel **KUPA**, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60, ☎ (0 89) 8 11 14 24. Tisztelettel várjuk megrendelését.

— Örömmel küldünk részletes árjegyzéket! —

É L E T Ü N K

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: P. Szöke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge.
Oberföhringer Str. 40
8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52

Chefredakteur: P. János Szöke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 20.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 30.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 20.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 30.—
Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
Kath. Ung. Seelsorge „Életünk“.
Erscheint 11mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH,
Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. — A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontonkra, hanem postacsekkkontonkra kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto, Postgiroamt München, Konto-Nr. 606 50 - 803.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1986. november 1-től:
Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 5.—
Jelleg portóval DM 5.—
Külön kivánásokot esetenként árazunk.
Üzleti hirdetések soronként DM 8.—
Nagybetűs (kétsoros) sor DM 16.—
Keretben megkezdett 5 cm-enként DM 10.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén 10% kedvezmény.
Egymásután hatszori hirdetés esetén 20% kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25% kedvezmény.

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak az időben érdeklődjenek telefonon.

● NEMZETŐR KÖNYVEK ●

Gloria victis 1956—86,	DM 20.—
3. kiadás, 156 oldal	
Független Fórum — Szamizdat antológia, 336 oldal	35.—
Szolzenyicin: Gulag szigetcsoport II 580 oldal	25.—
Makra Zoltán: Honvédelmi miniszterek szolgálatában	24.—
Teilhard de Chardin: Tudomány és Krisztus, 294 o., fele áron, portóval	12.—
— Az emberi energia, 250 oldal fele áron, portóval	12.—
Megrendelhető a könyv árának egyidejű be-küldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.	

Frankfurt - Budapest - Frankfurt! Hétvégeken kiscsoportok szállítását vállalom. 4-től 7 személyig. Bausch, ☎ (0 69) 34 38 27 — 18.00 órától.

IKKA AJÁNDÉKSZOLGÁLAT MAGYARORSZÁGRA!**MEGVÁLTOZTAK A „VÁMMENTES” AJÁNDÉKAUTÓK ÁRAI:**

Lada 1300 S	6.425.— DM	Lada 1500 L (2107)	7.745.— DM
Lada 1300 Combi	6.975.— DM	Polski Fiat 126 E	3.875.— DM
Lada Samara (2105)	7.135.— DM	Skoda 120 L	5.815.— DM

Öröklakások Pesten: Központi fekvésű új lakások, beköltözhetőek még ez év végén!
Irányárak: 1. emelet 1 + 1/2 szoba 47 m² 62.700.— DM
3. emelet garzónlakás 33 m² 44.000.— DM
6. emelet 3 szoba 55 m² 72.000.— DM

Kérje részletes tájékoztatónkat! Postafordultával megküldjük!

Befizetések: **MAGNUS GmbH „IKKA - Sonderkonto”**

Bad Vilbeler Volksbank, Konto - Nr. 10 4419 324, BLZ 518 613 25

GENERAL
AGENTUR

MAGNUS
G.M.B.H.

MAGNUS GmbH
6000 FRANKFURT / M. 56
Im Feldchen 35
Telefon (061 01) 4 77 12
TELEFAX (06101) 44680